

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

Caput II. Refellitur altera Objectio de Monasterii Vocabulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

CAPUT II.

Refellitur altera Objectio de Monasterii Vocabulo.

Quod in Ludo Latrunculorum ad extrema redactis factitare in more positum est; nempe ut infelices Lufores post consumptas copias plerasque, Adversarii se triumpho subducturi, in bilateralem angulum, tanquam ad sacrum Aylum (unde jam in hoc, jam in aliud latus, ut fert necessitas, procurrant) sese recipiant; id sanè perquam bellissimè imitantur Advocati Romani Westerh. dum in desperato hoc, & conclamato ludo, post geminas Rotaes Decisiones, sibi contrarias, tandem ad *MONASTERII* angulum recurrerunt, inde jam in latus *MIXTI*, jam in alterum latus prætextæ *contrariae consuetudinis*, prout premuntur, procursum. Sed jam *latus Mixti*, insolubilibus præclusum est argumentis; ex angulo Monasterii, eos nunc jam, quàm levitam brevi labore ejciam, paulò post toto campo depellendos.

Nu. 259.
Adversarii ab Argumento MIXTI, ad nudum Monasterii vocabulum, & subinde ad prætextam Consuetudinem, frustra recurrunt.

Ne autem ignores, quòd Argumentum Adversarii dicam an Frivolarii? ex nudà *Monasterii* voce procudant; ità (Mecastor ingeniosè) argumentantur, vel veriùs *arguantur*: Bonifacius VIII. expressè egit de *Monasteriis* Canonisfarum Secularium; nam *C. Indemnitatibus. §. Supradicta de Elect. in 6to* dicit: *Supradicta siquidem nedum in Monasteriis, in quibus sunt Moniales &c. sed etiam in illis (subintellige Monasteriis) ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres, quæ nec proprius renunciant, nec Professionem faciunt Regularem; sed vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis, Canonici Seculares.* ergo Bonifacius agit de *Monasteriis*. Confirmant primò, & dicunt: Bonifacius suam dispositionem voluit præcisè comprehendere *Monasteria* Mulierum, & non extendi ad alia Virorum *Monasteria*: patet ex §. ult. cit. *C. Indemnitatibus*: *ad hæc licet præmissa, quæ in multis à jure communi discrepare noscuntur, circa Electiones in quibuslibet Mulierum Monasteriis faciendas, ex certis causis rationabilibus, specialiter duxerimus statuenda, intentionis nostræ tamen nequaquam extitit per illa quoad Electiones, in aliis Virorum Monasteriis, vel quibusvis Ecclesiis celebrandas aliquid immutetur.*

Nu. 260.
Proponitur Adversariorum Achilles, vel potius Cavillus, ex nudà Monasterii vocabula, petitur.

Confirmant secundò: & dicunt: ex præfatione d. *C. Indemnitatibus*, liquet, quod Papa præcisè de *Monasteriis* agat: ibi: *Indemnitatibus Monasteriorum &c. occurrere desiderabiliter affectantes, statuimus, ut cum in EIS fuerit Electio facienda &c.*

Sed, pergunt, Collegium Freckenhorstense, in quo *singulatim*, & *seorsim* habitatur, viviturque, Teste Godefrido Henschenio in *Act. SS. Belgic. in addendis*

dendis ad 30. Januarii in Vita S. Thiatildis n. 15. 16. ad sinistrum Templi latus
 jacet vetus, & amplum Claustrum Canoniarum, ubi quarundam sunt Domicilia
 aliarum, uti & Abbatissae, circum Chorum; NON EST MONASTERIUM.
 Nam in Monasterio vivitur communiter, habitatur communiter, estur in uno
 Refectorio, laboratur in una Officina, dormitur in uno Dormitorio: verbo:
 in MONASTERIO servatur vita communis, cujus ne vestigia amplius Frecken-
 horsti sunt reliqua. Ergo cum capite Indemnitatibus agatur praecise de Monaste-
 riis: & Freckenhorsti non sit Monasterium, Capite Indemnitatibus haud agi-
 tur de Freckenhorstensis Collegii, similiúmque Abbatissis. Ita Adversarii,
 quam streperam, & vocalem; tam frivolam, & inanem, de nudá Monasterii
 voce litem moventes; quibus rectè applicaveris illud: Grammatici certant: &
 adhuc [quod dolenter referimus] sub Judice lis est. Certè hanc Objectionem
 tota Germania, Belgium totum, tota Lotharingia, evidentis falsitatis conscia,
 pleno splendore rident; eaque tam futilis est, ut ipsi Advocati Romani, eá in primis
 conflictibus, ne uti quidem ausi fuerint; útque ne unicus quidem, ex omnibus
 Autor allegari, vel per speciem possit, qui CANONISSARUM SINGULATIM
 VIVENTIUM (ut omnes omnino Seculares Canonissae singulatim vivunt) Col-
 legia, eo titulo à capite Indemnitatibus excluderet, quod Monasterii nomen non
 ferant. Quare cum hác potissimum objectione S. Rota Romana in Monaste-
 riensi Abbatissatus Luna 4. Februarii Anno 1732. coram R. D. M. Aldovrando,
 in contrariam Sententiam per Patronos Westerholt. inducta sit, obiectiunculam
 istam Responsonibus quâ indirectis, quâ directis [quas charitatis & melioris
 ordinis causâ per diversos sphaeos proponam] impraeventiarum ita retundam,
 convellam, dissipabo, ut appareat eam ipsâ inanitate esse inaniorem.

§. PRIMUS.

*Indirectis Responsonibus Obiectiunculam, de Voce
 Monasterii, refellit.*

Siverum est, quod Collegia Canonissarum Secularium singulatim viventium,
 dici nequeant Monasteria; & eapropter non spectent ad C. Indemnitatibus.
 §. pen. de Elect. in 6. inde manifestè sequitur.

Primò, quod Bonifacius VIII. frustra, & imprudenter legem illam tulerit,
 quia tempore Bonifacii, & perdudum ante in omnibus Secularium Canonissarum
 Collegiis singulatim habitabatur, & vivebatur, ut plenè evicit Demonstratio I.
 à num. 2.

Nu. 261.
 Cavillatio
 Adversa-
 riorum
 tam levis
 est, ut nul-
 lius Docto-
 ris autori-
 tate vel co-
 lorari pos-
 sit.
 Nu. 262.
 Haec in
 primis con-
 flictibus,
 nequidem
 est propo-
 sita.
 Nu. 263.
 Illa tamen
 Rosa in
 Decisione
 ultimâ po-
 tissimum
 innititur.
 Nu. 264.
 Ex Cavil-
 latione Ad-
 versariorum,
 sequitur
 primò Bo-
 nifacium

Indò

Legem scripsisse Persanis, in rerum naturâ non existentibus.

Imò nomen Secularium Canonissarum non ante auditum, quàm Canonissæ à communi vitâ recesserint, ut verius vero esse probat Demonstratio. à num. 22.

Adeoque, cum dudum ante Bonifacii ætatem, nomen Secularium Canonissarum percrebuerit (ut docui à num. 23.) dudum Canonissæ ante Bonifacii ætatem singularem vitam vivere ceperunt; consequenter cum in istâ hypothesi, Papa condiderit legem pro Canonissis Secularibus, quæ in *Monasterio* communiter vivebant, habitabant communiter; Legem dedit Subjectis non supponentibus. Elige, an malis concedere Papam illum Prudentissimum, & Doctissimum frustra neas, imprudentesque condidisse leges; an verò malis credere Advocatos Romanos indoctas hinc de voce Monasterii movere cavillationes.

Nu. 265. *Sequitur Secundo, nullas unquam Canonissas Subjectas fuisse Capituli Indemnitatibus*

Sequitur 2dò, nulla unquam Canonissarum Secularium Collegia *Capiti Indemnitatibus* supposita fuisse; quia in Collegiis Canonissarum, ut à tempore Cardinalis de Vitriaco circa annum 1220. & diu ante; ità in iisdem usque in hanc horam victum, & habitatum est singulariter. De Anno 1220. vid. num. 3tium, ibi: *in Domibus propriis honorificè, & splendide epulantur; nec desunt mensis earum Consanguinei.* Vide etiam totam Demonstrationem I. à n. 2. & tot. Demonstrat. 2. à n. 21. & tot. Demonstr. 3. à n. 24. & tot. Demonstr. 4. à n. 29. & totam Demonstrat. 6. à n. 70. Nec vel minima apud te superesse poterit dubii nubecula; quin in OMNIBUS CANONISSARUM SECULARIUM COLLEGIIS, à temporibus Bonifacii, imò à temporibus Cardinalis de Vitriaco, & diu ante victum, & habitatum sit *singulariter*, maximè cum post desertam Communitatem ab ipsâ *singulari* vita, Nomen Secularium Canonissarum fluxerit. vid. num. 22.

Nu. 266. *Canonissas Seculares dudum ante Bonifacium VIII. ceptam vitam Secularem huc usque continuasse, & præsumitur & docet Experientia.*

Jam autem constituisse sibi Secularium Canonissarum Collegia, in illa singulari, & separata vitâ ad nostra usque tempora, tum experientiâ constat liquidissimè (da enim vel unum unicum Secularium Canonissarum Collegium, in quo vitæ adhuc vigeat communitas, vel non habitetur separatim, & *eris mihi magnus Apolle*) tum unanimi Autorum calculo est confirmatissimum à num. 70. tota Demonstratione sextâ. Et sanè mutatio nunquam præsumitur. *L. Cum qui. 2. de probat. L. 32. in princ. ff. de donat. inter viv. & c. L. Si verò. 5. §. Qui pro rei tradita. 1. ff. Qui satisfacere coguntur.* Alciat. *de Præsumpt. p. 3. Reg. 2. præf. 16.* quia Mutatio est accidens, quod non præsumitur, nisi probetur. *L. 5. §. 1 ubi Gloss. ff. Qui satisfacere cog.* Hinc, qui olim Dominus fuit, talis permansisse, etsi mille anni abierint, præsumitur, ut post Boecium, Mevium, Goed. Vol. 4. conf. 34. n. 42. Ità cum Canonissas Seculares separatim habitasse temporibus Jacobi de Vitriaco circa annum 1220 constet; eas in tali statu usque huc permansisse, etsi non constaret quotidianâ experientiâ, præsumendum foret; multo maximè cum in hanc usque horam, Nomen Secularium Canonissarum, quod à singulari vitâ mutuata sunt, constantissimè retinuerint.

Verùm

Verum enim verò, an erit aliquis tam bardus, tam à communi sensu alienus, tam Veritati infensus, qui doctrinæ nostræ consequentiâ pressus ultrò concedere in gratiam Advocatorum Westerholt. audeat, quòd nulla unquam Canonissarum Secularium Collegia *Capiti Indemnitatibus* §. penult. supposita fuerint? is sanè eodem ore, eadèinque veritate, quòd album nigrum, quòdque quadratum sit rotundum, non inaudax permiserit.

Sequitur 3tò. Nullum omnino ex toto Canonissalium Collegiorum Albo, quòd Num. 94. proposui, seu *simplex* seu *mixtum* fuit, opus habere, ut deinceps *Caput Indemnitatibus* in suis Electionibus respiciat, ut pro defectu ætatis Dispensationes petat; quia in omnibus omnino Collegiis Canonissarum Secularium seorsim habitatur & vivitur, adeòque nullum tale Collegium est Monasterium, quod essentialiter ex Magisterio Advocatorum Romanorum ad id requiritur, ut Collegium aliquod Canonissale *Capiti Indemnitatibus* subjaceat.

Sequitur 4tò. Quòd valdè cœcutièrit ille Adversariorum Megalander, & Athlas putatitius Wamesius; dum ad excusandam & à Dispositione *Capit. Indemnitatibus* vindicandam Electionem Decani Nivellensis in Consilio suo 20. de Elect. non allegavit: Nivellense Collegium (quòd illic habitetur separatim) non esse *Monasterium*, adeòque non spectare ad *Caput Indemnitatibus*. Certè hoc argumento, si teneret, facillimè discutere potuisset tempestatem Decanali apud Nivellenses Electioni incumbentem. At non erat Wamesius tam impudens, ut Nivellensi Collegio, omnibusque Secularium Canonissarum Collegiis, aut singularem vitam habitationemque, lippis & tonsoribus notam, aut nomen Monasterii abnegare auderet. De singulari autem Nivellensium Canonissarum habitatione & vitâ spectatim Num. 79.

Sequitur 5tò. Quòd omnes illæ Canonissarum Secularium Abbatissæ, quæ à condito capite *Indemnitatibus* in hanc horam ob defectum 30. annorum sat pretiosè vel Indultum eligibilitatis, vel Dispensationem in ætate impetrârunt; de *Repetundis* contra Curiam Romanam meritò agere possint; nam cum omnes Abbatissæ fuerint *Secularium*, adeòque seorsim habitantium *Canonissarum*; adeòque haud Abbatissæ *Monasteriorum*, ut somniant Adversarii, nequaquam ad *C. Indemnitatibus* spectârunt, nec ullo Indulto, vel Dispensatione indigebant.

Sequitur 6tò, ineptam, imò iniquam esse Praxin totius Belgii, quâ ab Abbatissatu tot Canonissæ exclusæ sunt, præcisè titulo deficientis tricenariæ ætatis, ut vidimus toto §. 2. à Num. 122. nam cum Collegia Canonissarum Belgicarum universa sint Canonissarum divisim habitantium, ex mente Advocatorum Romanorum haud sunt Monasteria, ideòque Tricennium illud nullatenus requirunt.

Sequitur 7mò, quòd quàm unanimiter, tam turpiter in nuperrimis responsis suis errârint Principes, & maximè inclytæ totius Germaniæ Universitates, Colonien-sis & Trevirensis, dum de Jure domestico consulti ita rescripserunt:

P

Quæstio

Nu. 267.

Sequitur ex doctrinâ

Adversariorum,

nulla Canonissarum

Seculariū Collegia C.

Indemnitatibus

adstricta esse.

Nu. 268.

Sequitur etiam Wamesium

peccasse, quòd non allegavit

Nivellensium non esse

Monasterium.

Nu. 269.

Sequitur porrò, quòd multis Canonissarum

Collegiis detur actio

repetundarum,

contra Curiam Romanam.

Nu. 270.

Sequitur 6tò, quòd iniqua sit

Praxis totius Belgii.

Nu. 271.

Sequitur

Septimò
quod turpi-
ter errarint
in suis nu-
peris Re-
sponsioni-
bus Uni-
versitates
Germania.

Quæstio prima : *An Canonissarum Secularium SINGULARITER extra Communitatem habitantium &c. Abbatissa debeat esse triginta annorum juxta C. Indemnitatibus 43. §. penult. de Elect. in 6to ?* Respond. *Affirmativè.*

Quæstio 2da : *An id ita moraliter CERTUM SIT, & EVIDENS; ut NEMO RECTE contrarium docere, consulere, vel judicare possit ?*
Respond. *Affirmativè.*

Sed quis tam fatuus ? ut credat potiùs duo celeberrima Jurisconsultorum Collegia, in re domesticâ, quàm Advocos Romanos, homines externos, de Canonissis Secularibus sibi penitus ignotis nunquam vel per somnium visis, audacter quidvis pro pecuniâ scriptitantes à vero aberrâsse ?

Nu. 272.
Quantâ
Autorita-
tis sint Re-
sponsa Uni-
versitatũ.

Collegia Jurisconsultorum (scribit Christophorus Rosenerus in Thesaur. L. 16. c. 69. n. 17.) speciem priscorum Jctorum referunt, qui publicâ autoritate, consulentibus de jure respondebant L. 2. §. Post hunc. 46. ff. de Origine juris. Ideoque eorum Responsa vim juris habebant. §. Item Responsa. Inst. de J. N. G. & C. & ETIAM HODIE ILLA COLLEGIA MAGNI FACIENDA. Francisc. Viv. L. 1. decis. 136. n. 4. Marquard. Freher L. 2. de Fama. cap. ult. n. 17.

Nu. 273.
Advocatis
Romanis
objicitur,
quod alteri
Advocato
Rom. olim
objectum
fuit.

Unde, quisquis sapit, turpem hic errorem non Florentissimis illis, veracissimisque, & expertissimis Jctorum Collegiis; sed Romanis Quinqueviris de re peregrinâ, & nunquam visâ nimis temerè scribentibus impinget. Dictum hìc sibi putent Advocati Romani; quod olim Servio, pariter Advocato Romano, opprobabat Sapientissimus Quintus Mutius L. Necessarium. 2. ff. de Origin. Juris &c. ibi: *TURPE EST &c. CAUSAS ORANTI JUS, IN QUO VERSATUR IGNORARE.*

Nu. 274.
Sequitur
octavò ex
Carvillis
Adversari-
orum
turpiter er-
râsse Rotã.

Sequitur octavò : Lapsam Rotam in illâ Magistrali & eruditissimâ Decisione 17. post Tamburinium, de Abbat. in Leodiensi Abbatissatũs; dum in causâ Electionis Munsterbillsensis bonam Elsiã Pingui Abbatissatu privavit, ex eo præcisè capite; quod Elsiã non esset 30. Annorum juxta C. Indemnitatibus (vide n. 62.) nam cum Monasterium Belisiense indubitatè Sit Collegium Secularium (vid. num. 65.) adeoque separatim habitantium (vid. num. 75. 76. 77. 78. aliòsque) ex divinis, si Diis placet, Antagonistarum principiis, nec Monasterium est, nec ad Caput Indemnitatibus spectat.

Nu. 275.
Et pariter
de errâsse
S. Congre-
gationem.

Sequitur nonò : de errâsse Sacram Concilii Tridentini Congregationem ob eandem causam; quod scilicet ab Elsiã juxta C. Indemnitatibus, triennalem exegerit ætatem etsi pro Collegio Canonissarum singularim habitantium Antiquita electa fuerit. vid. n. 62. Dabimus, scilicet, Sacram Congregationem suis errâsse in Oraculis; ut credat Mundus, suis in erroribus fudisse oracula Advocos Romanos.

Sequitur decimò : non solùm cespitâsse Vanespenum, dum dixit : *De his Cano-*

Canonicabus Secularibus, seu singularem vitam agentibus, agitur c. 43. §. penult. de Elect. in 6. cujus Autor est Bonifacius VIII. qui sedit &c. declaratque formam prescriptam in Electione Abbatissarum Monialium; etiam servandam in IIS MONASTERIIS ubi sunt &c. Mulieres, quae nec propriis renuntiant &c. sed vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, vocanturque in Rubrica Decretalis Canonica Seculares vid. num. 74. non solum hallucinatum esse Cardinalem Alexandrinum, dum scripsit de Canonissis Secularibus: SINGULARITER VIVUNT; nec sunt Monachae sed Moniales, & Canonica Seculares &c. haec sunt de quibus loquitur hoc cap. &c. de hoc in C. Indemnitatibus circa finem de Elect. in 6. cum Goss. 16. vid. n. 67. non solum impegisse Autores illos, qui speciatim Collegia CANONISSARUM seorsim habitantium ad Caput Indemnitatibus retulerunt v. g. Nivellense n. 79. Montense n. 80. Secanicum n. 83. 84. 90. Ratisbonense Superius, & Inferius n. 87. & 88. Effendiense n. 87. & 89. Andlowiente, Buchovienese, Edelstedense, Lindaviense n. 87. Munsterbilense vel Monasterio - Belisense num. 90. &c. &c. Sed

Nu. 276.
& non solum quosdam in specie Hallucinosos Doctores.

Sequitur etiam undecimò, quod omnes omnino totius Orbis Doctores, Germani, Belgæ, Lotharingi, Galli, Itali, Hispani &c. &c. turpiter erraverint, dum omnes ad C. Indemnitatibus. §. penult. referunt Canonissas Seculares, hoc est desertâ communitate separatim, & solitariè habitantes. vid. num. 91. 92. 93. 94. & alibi; nullus enim ex omnibus, nec ipse Wamesius quidem, titulo singularis vitæ ullum Canonissarum Secularium Collegium, seu Monasterium Capiti Indemnitatibus. §. penult. subtrahit.

Nu. 277.
Sed Universum Doctorum Exercitium turpiter cepitasse.

Sed consequens (quod omnes omnino Autores erraverint) admittere est absurdissimum; ergo & antecedens; nimirum quod Collegia Canonissarum seorsim habitantium, eò quòd non sint Monasteria, non spectent ad C. Indemnitatibus, admittere; est absurdissimum.

Quâ ergo fronte tam ineptam, tam frivolam, tam evidenter falsam, totius Belgii praxi, Universitatum Responsis, Magistratibus Rotæ Decisionibus, irrefragabilibus S. Congregationis Declarationibus, omniumque Autorum (nemine uno excepto) unanimi Sententiæ, tam manifestè contrariam objectiunculam vel movere audent Advocati Romani?

Sed quid non scribitur pro pecunia? cecinit Satyricus

*Quod si dolosi spes refulserit nummi,
Corvos, Poëtas, & Poetridas picas,
Cantare credas pegaseum melos. (a)*

Verius cecinisset:

*Quod si dolosi spes refulserit nummi
Quadrum, rotundam, candicans nigrum dices
Male Patronus quisquis est bonus causa.*

(a) Persius in Prologo.

N 2

Sed

Sed quâ conscientia justitiæ glaucoma objiciatur, & veritati fucus fiat, viderint illi, qui hujusmodi exercent artes, ego ad directas Responsiones propero.

§phus SECUNDUS.

Ad Objectiunculam de Vocabulo Monasterii dat directas Responsiones.

Respondeo primò : si transmitterem Freckenhorstenſe, omniâque alia Canoniffarum Secularium Collegia, non eſſe his temporibus MONASTERIA, in quibus vigeat *vita communis*; fuiſſe autem talia tempore Bonifacii VIII. quid tum? Eapropter nec per *umbram* veri, Electio, Abbatiffie Freckenhorſtenſis, aliarumque Abbatiffarum, in ſimilibus Collegiis, à diſpoſitione capitis *Indemnitatibus* absoluta eſſet. Nam in illa hypothefi verba *Capitis Indemnitatibus*. §. penult. *Supradicta ſiquidem nedum in MONASTERIIS, in quibus ſunt Moniales; ſed etiam in illis, in quibus ſunt Mulieres, quæ &c. vivant, ut in Secularibus Eccleſiis Canonici Seculares, per omnia volumus obſervari: accipienda forent Demonstrativè; & non taxativè, ſeu reſtrictivè; ita, ut comprehendant Electionem Canoniffarum Secularium, quæ in illâ hypothefi vixiſſent in Monasterio communiter; comprehenſura etiam Canonicas Seculares, etſi poſtea deſertâ communitate ſingularim habitaturæ eſſent. Quod autem in illo ſuppoſito, prædicta verba demonstrativè, non taxativè, ſeu reſtrictivè accipi deberent evidenter patet ex praxi totius Belgii, ex duplici concordæque Germanicarum Univerſitatum Reſponſo, ex Magiſtrali Rotæ deciſ. 17. poſt Tamburinium de Abbat. ex geminato S. Congregationis Oraculo, denique ex unanimi omnium Doctôrum Sententiâ: quibus moderna Canoniffarum Secularium Collegia omnia (in quibus tamen teſte experienciâ & Teſte num. 3tio, totâque Demonſtrat. I. ſingulariter vivitur & habitatur) Capiti *Indemnitatibus* ſubjiciuntur. Nam tunc etiam cenſetur & ſat certò, & clarè conſtare de ſenſu Legis, & mente Legislatoris; quando circa talem materiam, omnes, aut fere omnes Interpretes, aut Authores conveniunt; cum tot peritis in Arte ſit firmiter credendum, & adherendum. vid. num. 34.*

Nu. 278.
Si C. Indemnitatibus. §. Supradicta. ageret de de Monasteriis ſtrictè dictis, tamen verba accipienda forent demonstrativè, & non taxativè, & quare?

Nu. 279.
Id moraliter certum, in quo conveniunt plerique omnes.

Nec mirum me in illâ Hypothefi verba de *Monasteriis* ex Cap. *Indemnitatibus*, reſata, ob Autoritatem totius Belgii, Germaniæ, Rotæ, S. Congregationis, imò omnium omnino Autorum accipere DEMONSTRATIVE. Nam etiam ceſſante tali authoritate, tantâque evidentiâ; USQUE ADEO in dubio, ſic accipienda forent verba *Capitis Indemnitatibus*; nam

Verba in dubio (ut rectè ait Roſenet. in Theſaur. L. 19. c. 10. n. 14. (accipi debent

debent demonstrativè, non restrictivè. *L. fin. §. Filia. 2. de Libert. legat. Bartolus* Nu. 180.
in L. Cum Pater. §. Mensa. vers. Quæro quid si Testator de legat. 2. & L. Centurio Verba in
circa fin. vers. Sed quid si dixi. de vulgari substitut. Cravett. consil. 301. de Annot. dubio de-
n. 5. Wesenbec. 2. conf. 1. n. 31. Si autem in dubio accipienda sint demonstrativè, non
 quid ni in hac claritate; cum juxta sensum omnium AA, in nostrâ hypothesi, taxativè
 non aliter, quàm demonstrativè accipi possint? *sunt acci-
 pienda.*

Finge ergo, etsi contra omnem Historiæ veritatem, contra unanimem Cano-
 nistarum Sensum, contra nostram evidentissimam Demonstrationem primam;
 finge, inquam, Caput *Indemnitatibus. §. penult.* scriptum esse Canonissis Se-
 cularibus, quæ tempore Bonifaciano ea incoluerint MONASTERIA, in quibus
communiter estum, *communiter* laboratum, *communiter* dormitum, & *com-
 munitè* sit per omnia victum; nihilominus tamen ob communem Belgii, Ger-
 mania, Rotæ, S. Congregationis, & denique Doctorum omnium Sensum,
 modernas Seculares, adeoque *singulatim* habitantes (sive intra, sive extra Mo-
 nasterium) Capiti *Indemnitatibus* adscribentem; easdem & tu, rumparis licet,
Capiti Indemnitatibus adscribere cogaris.

Et vel sola hæc ratio id robur habet, ut cuius nullis partibus infecto, per-
 suadere possit, Objectiunculam de Monasterio, nudius tertius natam, nulli
 Doctorum notam, tam esse frivolum quàm quæ maximè.

Confirmatur Responsio, primò *Caput Indemnitatibus* scriptum est, non
Monasterius materialibus, scilicet lignis, calci, lapidibus, sed Monialibus &
 Canonissis Secularibus. Ergo sicut Moniales si incendio, bello, aliòve casu
 extra Monasterium ejectæ essent, olim servare in electione debuissent *Caput In-
 demnitatibus*; ita modo Canonissæ Seculares, vi communis defectionis, à vitâ
 communi, ad vitam singularem translata. Et sicut vota intra Monasterium
 emissa obligant intra, & extra Monasterium positos; ita & *Caput Indemni-
 tatibus*.

Confirmatur secundò Jura activa & passiva; quæ olim Canonicis & Canonica-
 bus dum adhuc in Monasteriis vivebant communiter, inhærebant adhuc in-
 dubitatè inhaerent, dum singularem vitam sunt amplexi, nam quis Frecken-
 horstenses Canonissas illis jam exuet Pontificiis, vel Cæsareis, vel Episcopalibus
 Privilegiis; quæ olim dum communiter viverent, obtinuerunt; eo præcisè
 titulo, quod nunc singulatim habitent? quis illis eas privabit Bonis, Juribus,
 Libertatibus, Feudis &c. quibus in vitâ communi gaudebant; pretextu, quod
 nunc vitam degant singularem? è diverso quis illis nunc Collegium Freckenhor-
 stense Debitis, Obligationibus, Servitutibus, Oneribus &c. liberabit; quibus
 quondam obnoxium erat, dum esset Monasterium, secundum phantasiam Ad-
 versariorum acceptum? certè nemo prudens. Legis in antiquis Chartis: *Monas-
 terium Freckenhorstense* Dominium habet in illis Campis, Pratis, Sylvis, &c.
 &c.

Nu. 281.

Quare Caput In-
 demnita-
 tibus. §.
 pen. etiam
 in hypothe-
 si Adver-
 sariorum,
 Canonissas
 singula-
 riter ha-
 bitantes
 tangere de-
 beat.

Nu. 282.

Eodem Jure regun-
 tur Cano-
 nissæ nunc,
 quo olim
 dum in
 Monaste-
 riis victi-
 tarent.

& dices : in iisdem , si nil aliud obstat , & Collegium Freckenhorstense obtinet dominium . Legis contra in antiquis chartis : Monasterium Freckenhorstense , tantum debet isti , vel illi : & inferes : tantum isti , vel illi debet & Collegium Freckenhorstense . A pari sic argue : Canonissarum Secularium *Monasterium Freckenhorstense* , in nostrâ Hypothesi subfuit capiti *Indemnitibus* . Ergo pariter eidem subest Canonissarum Secularium *Collegium Freckenhorstense* .

Nu. 283. *Vita singularis, ut non Canonicos, sic nec Canonissas veteribus Iuribus eximit.* Nam certè Canonice Seculares per transitum ad vitam privatam Legum, quibus aliàs subjacebant, onus haud excusserunt. Audi Vanespenum J. E. V. part. I. tit. 33. n. 26. dicentem : *Sicut Canonicorum ad vitam singularem transitus, nullatenus ipsos Canonicos eximit, quin juxta suam institutionem Canonicè vivant; ità nec similis Canonissarum à vitâ communi ad vitam singularem transitus efficere potest, quin &c. Canonicè &c. vivant; scilicet præscriptos Canones tam eligendi, quàm vivendi observando.*

Nu. 284. *Episcopus nunc, ut olim, debet habere salutem triginta annos.* Eo tempore, quo Canonici adhuc vitam communem vivebant in Monasteriis, Episcopus eligendus debebat esse triginta annorum, *Canon. Quicumque 3. dist. 77. & Can. Episcopus 6. dist. 77.* Ibi : *Episcopum ante triginta annos &c. nullus Metropolitanorum ordinare præsumat.* Et *Novella 137. c. 2.* ibi : *Et excedere trigessimum ætatis annum.*

An Canonici post transitum ad privatam eligere possunt Episcopum 30. annis minorem? Minimè gentium. Patet ex *Capite cum in cunctis 7. de Electione*, (quod conditum est, quando dudum antè Canonici à communitate desciverant) ibi : *Nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigessimum annum ætatis exegerit.* Ita si *Caput Indemnitibus* eo tempore conditum fuisset, quo (ut erroneè volunt Antagonistæ) Canonice Seculares vitam adhuc communem debebant, obligare illas in Electionibus Abbatissarum pergeret ad vitam singularem digressas; adeoque licèt vera essent Adversariorum Principia, quòd tempore conditi *Cap. Indemnitibus* Canonice Seculares in communi steterint; nullatenus tamen sequeretur, eas communitate solutâ, & *Lege Capitis Indemnitibus* solutas esse, sive jam rectè dicatur, eas in *Monasterio* impræsentiarum vivere, sive non; quod nil ad rem facit. Imò magis obligaret Lex extra Monasterium, quàm intra Monasterium positas, cum Legis ratio magis stringat extra, quàm intra Monasterium collocatas. vid. n. 200. Et hoc est argumentum ad hominem, quo (etiam in erroneo supposito suo) abunde confutantur Adversarii. Si autem usque ad eò in falsissimo supposito, quòd *Caput Indemnitibus* conditum sit, quando Canonice Seculares tenuère vitam communem, nihilominus obliget nunc, tenentes privatam; quantò certius nunc obligabit singulatim habitantes; cum conditum sit eo tempore, quo jam Canonice Seculares omnes singulatim habitabant?

Respondeo 2dò. Finge Nomen illud *Monasterii*, quod tempore Bonifaciano Canonissarum Secularium Collegiis adhuc adhærescebat, postea aut vetustate tem-

temporum (quæ omnia mutat) defluxisse ; aut arrogantiam & genio Seculi nostri , humilia nomina nauseantis , paulatim extabuisse , imò omnino intercidisse , penitusque ab Aulâ , quod ajunt , recessisse ; quid tum amabo ? scimus , ut hominum , sic nominum magnam esse & per frequentem mutationem . Elegantissimè Vates Venusinus : (a)

Ut silva foliis pronos mutantur in annos :
 Prima cadunt : ita verborum vetus interit ætas .
 Et juvenum ritu florent modo nata , vigentque .
 Debemur Morti . . . Mortalia facta peribunt ;
 Nedum sermonum stet honos , & gratia vivax .
 Multa renascuntur , quæ jam cecidere : cadentque
 Quæ sunt in honore Vocabula ; si volet usus ,
 Quem penes arbitrium est , & Jus , & norma loquendi .

Hinc rectè monet Gellius 1. Noct. Attic. c. 11. *Vive moribus præteritis : loquere verbis præsentibus ; nam perridiculum fuerit (verba sunt Quintiliani 1. instit. 6.) malle sermonem , quo locuti sunt homines , quàm quo loquuntur . Unde Plutarchus in libr. de Pythiæ Oraculo ait : Verba valent sicut nummi . Nempe , ut sæpe antiquantur & abrogantur pecuniæ , ità etiam vocabula : & sicut nullus est usus antiquatæ pecuniæ , ità pariter nullus est antiquati vocabuli ; quo alludit Quintilianus , dum L. 1. instit. c. 1. ait : Utendum planè sermone , ut nunc ; cui Publica forma est .* Apertiùs Flaccus : (b)

licuit , semperque licebit ,

Signatum præsentem notà producere nomen .

Idem advertit Aristoteles de Nummorum variatione 1. Ethic. c. 5. & 1. Politic. c. 1.

Interim in hac vocabulorum Mutabilitate scimus , quòd diversitas Nominum rei substantiam non mutet . C. excommunicamus 13. de heret. Scimus pariter , quòd Nominum mutatio rem invariabilem haud quaquam vel novo Juri subjiciat , vel à veteri excuset . C. in tantum 36. de Simonia . Lactantius L. 1. c. 5. cujus hæc est clarissima ratio , quia ut ait Imperator Justinianus L. c. C. commun. de Legat. Non VERBIS , sed ipsis REBUS Legem imponimus . Ergo si mutatis Nominibus eadem res perdurent (ut hinc perdurant CONGREGATIONES SECLARIUM CANONISSARUM , etiam in eodem statu , quo fuerunt tempore conditi Capituli Indemnitatis) iidem subjacebunt Legibus ; sive iam illæ Congregationes impræsentiarum appellentur MONASTERIA , sive Capitula , sive quocunque alio Nomine veniant . Et de Nomine frustra disputatur , ubi de re per Nomen indicatà constat . Bald. in L. Si quis in fundi vocabulo 4. ibique Alex. de Legat. 2. Ut in præsentem materiã constat Bonifacium C. Indemnitat. §. penult. egisse

Nu. 285.
 Crebra est
 vocabulo-
 rum ut
 nummorum
 mutatio.

Nu. 286.
 Mutatio
 nominis
 non mutat
 Jus, re in-
 variatã.

Nu. 287.
 Frustra
 disputatur
 denomine,
 dum de re
 constat.

(a) Horatius de arte poet. à v. 63. (b) Idem ibid. à v. 61.

egisse de Canonissis Secularibus, singulatiim extra communitatem viventibus. Nu. 288. *De his Canonibus Secularibus, seu singularem vitam agentibus* [en Synonima!] *Canonissa singulatiim habitantes* *agitur c. 43. §. penult. de Elect. in 6. cujus Author est Bonifacius VIII. vid. n. 73.* *verba Vanespeni. Singulariter vivunt; nec sunt Monacha; sed &c. CANONICÆ SECULARES &c. ha sunt, de quibus loquitur &c. C. Indemnitatibus circa finem de Electione in 6. cum Gloss. vid. n. 76. verba Cardinalis Alexandrini.* Imo nomen illud Canoniarum Secularium à vitâ singulari fluxit: *sicuti Canonici* inquit Vanespen. *relatus. n. 73. post dimissam vitam communem, & arreptam singularem, dicti fuere Seculares, ad distinctionem eorum, qui vivunt sub Regulâ certa in communi; ita Canonicae NB. post transitum ad vitam singularem, dici cœperunt Canonicae Seculares.* Jam autem ex ipso summario *C. Indemnitatibus. §. penult.* evidens est, quod §phus ille scriptus sit Canonissis Secularibus. Ergo pariter evidens est, quod sit scriptus Canonissis separatim viventibus. Vide plura totâ Demonstratione 1. 2. 3. 4. 6. & alibi.

Quare, si in posterum Advocati Romani suam de MONASTERIO nœniam, heri compositam, omnibus retro Autoribus inauditam, praxi totius Belgii, Germanicarum Universitatum Responsis, Rotæ Rom. Decisionibus, S. Congregationis Declarationibus, omnino dissonam recantare, nobisque obstrepere perrexerint;

Romani tollent Equites, Peditésque cachinnum. (a)

Nu. 290. *Canonissa olim vocabantur Ancilla Dei, Famula Mariae, & Virgines?* *Freckenhorstenses Canonissæ, omnesque aliæ in antiquis chartis SANCTIMONIALES, Ancilla Dei, Famula Mariae, vel Virgines appellantur.* His nominibus si eas nunc compellas, convitari videberis. Sed ideòne alio jure reguntur jam Canonissæ, & Domicellæ Freckenhorstenses (his enim titulis absolute insigniri volunt) quàm quo *SANTIMONIALES, Ancilla Dei, Famula Mariae & Virgines* Freckenhorstenses olim rectæ sunt? id certè affirmare non ausis; nisi ceritum sis caput.

Olim Canonici Cathedralis Monasterienses, *FRATRES S. Walburgis* *audiebant*, ipsorum Collegium, *Monasterium*; à quo hodièque tota Patria, nuncupatur Monasteriensis. Sed jam aliquem ex Reverendisissimis, & Perillustribus Dominis Canonis, *FRATREM S. WALBURGIS* vocita; fustuarium auferes. Et tamen, quis ideo quos campos, quæ prata, quas sylvas, quæ Jura *FRATRES S. WALBURGIS* possederunt, Canonis Cathedralibus Monasteriensibus adimet, aut abjudicabit? quis inscripta olim majori apud Mimgardenses (ita Monasterienses quondam indigitabantur) Monasterio bona, Cathedrali Capitulo Monasteriensi abnegabit? si ita nemo deliret, ut ob mutationem nominum, rei Jura alteret, quis blaterare in posterum non erubescet, ideo Freckenhorstense Collegium *Dispositioni Capituli Indemnitatibus*, esse subductum,

(a) *Horatius de Art. Poetica.*

ductum, quod nomen Monasterii fortè amiserit, aut diuturnitate temporum, aut arrogantia hominum, aut certò mutatione habitationum? Profectò Authores gravissimi (ut pateat, quam inane in hac materia argumentum sit, quod in puro putò Monasterii nomine fundatur) nequidem Monasterii vocabulo, dum hanc materiam pertractant, aut de Capite *Indemnitatibus* agunt, sed aliis utuntur nomenclationibus; aut si utantur Monasterii vocabulo (ne nugivendulis criticandi præbeant, & cavillandi ansam) statim adjiciunt, quid per tò *Monasterium* intelligant.

Sic in hac materia, loco vocabuli *Monasterium* : (ut scias nullam vim ponendam in voce Monasterii) vulgò Collegium Autores ponunt : Wiestner Institut. Canon. L. 1. t. 6. n. 246. ibi : *In Germaniâ nostra sunt varia Collegia Femininarum ferè Nobilium, seu Canonissarum Secularium.* Pichler. in Candidat. Jur. Prudent. Sacr. L. 1. tit. 6. n. 78. ibi : *Sunt Collegia Feminarum Nobilium & Canonissarum.* Jacob. Wex in Ariadn. Carol. part. 4. decad. 1. cas. 3. §. 6. ibi : *Valde viget à me non ita pridem oculis inspectum Nobilissimum, & Antiquissimum Collegium Canonissarum Essendiense.* Zypæus consult. Canon. L. 3. consult. 17. cum pluribus Superioris Inferiorisque Germaniæ locis talia COLLEGIA sint fundata, & COLLEGÆ etiam utriusque Sexûs *Præbendas possideant.* & infra : *inferendum est ejusmodi COLLEGIUM potius esse Ecclesiasticum.* Et infra : *Abbatissa, quæ Collegii Caput est, & infra. usu notorium est &c. COLLEGIA hæc pro Ecclesiasticis haberi ; & infra : Sequitur hæc Collegia esse Ecclesiastica, non Laica, & infra : Præsens horum Collegiorum Status est, ut sint Ecclesia Collegiata Seculares, & infra, visitantur insuper Collegia Authoritate Ecclesiasticâ, & infra : Sacellanos producunt, & Canonicos de suo Collegio. & infra : nec sanè sine injuriâ dici possent Collegia, tam irreprehensibiliter viventia &c. & infra : hæc Collegia in Belgio, & vicina Germaniâ non tantùm esse fundata &c. & infra : Canonissarum ergò Collegia &c. Ecclesia illarum non Laica sed Collegiata Secularis. & infra : ut Collegii ea consuetudo dicatur & infra : Uniones &c. innumera facta COLLEGIIS CANONICARUM FEMINARUM. & infra : Nemo est, qui negare possit, Religiosum saltem locum dici posse hæc ECCLESIAS COLLEGIATAS SECULARES. & infra : Itaque cum Ecclesia Collegiata Canonissarum Nobilium omnes sint Insignes &c. & infra : Quod Beneficium fuerit de Jure Patronatûs ejusdem COLLEGIUM :*

En quoties Zypæus in unicâ, non adeo prolixâ consultatione, CANONISSARUM receptacula, COLLEGIA, vel COLLEGIATAS Ecclesias appelliter! usque adeo expertissimus hic Autor nihil voci *Monasterii* tribuit; ut eâ in tota Consultatione vix utatur, dicatque tantum *Vers. Id quod, & In Veteribus Scripturis etiam &c. Monasteria Puellarum vocantur;* & ne autem dubites agere illum de Collegiis quæ ad *C. Indemnitatibus*, pertinent; *vers. Sed & :* ait : *Abbatissa*

Nu. 292.
Authores
dum hanc
materiam
& Caput
Indemni-
tatibus
pertra-
ctant, Mo-
nasterii
vocabulo
passim ab-
stinent, &
quare?
Nu. 293.
Utuntur
crebrius
nomine
Collegii.

Nu. 294.
Etiam no-
mine Col-
legiatæ
Ecclesiæ.

Nu. 295.
Zypæus
Collegiata
Secularium
Canonissa-
rum Eccle-
sias ad Ca-
put Indem-
nitatibus
refert.

Q

- quà Collegii Caput est &c. solenni modo ex Juris Dispositione, sicut alie veri nominis Abbatissa, eligi debet. C. Indemnitatibus. §. penult. de Elect. in 6. sed dies mæ ante deficiet, si Auctores enarrare velim, qui dum de Cap. Indemnitatibus. §. penult. tractant, & Canonissarum Congregationes, Collegia, non Monasteria appellent; fat gnari Jus illud non vocibus, sed rebus scriptum esse; scilicet Canonissis Secularibus, sive jam illarum CONGREGATIONES, MONASTERIA, seu COLLEGIA, seu alio clueant nomine; Congregationes has namque, dum de Capite Indemnitatibus. §. penult. tractant, Capitula alii vocant, cum Corvino à Belderen de Person. Eccles. L. 3. tit. 3. n. 6. ibi: *Habent Capitula Canoniarum Montensium, & Nivellenarum à Sede Apostolicâ Privilegia &c.* & immediate supra: *in hujusmodi Abbatissarum Electionibus Papa, jubet Decreta in Canonicis Electionibus præscripta servari C. Indemnitatibus. §. penult. de Elect. in 6.* Constat autem in Capitulis, Montensi, & Nivellensi vicitari singulatim vid. n. 91. *Conventus alii nominant cum Layman. L. 1. t. 6. in C. Indemnitatibus. §. Supradicta. ibi: Quæ de Electionibus Monialium hæc Constitutione dicta sunt, similiter servari debent in CONVENTIBUS MULIERUM, quæ Canonica vocantur.* Et Pirhing. in Jus Can. L. 1. t. 6. sect. 8. de Elect. n. 426 ibi: *Quæ in hac Constitutione decreta sunt de Electionibus Monialium viventium in MONASTERIIS &c. similiter observari debent in ALIIS CONVENTIBUS MULIERUM, quæ juxta consuetudinem quarundam Provinciarum &c.* Ecce Author hinc rerum Germanicarum peritissimus, ne cui in Nomine Monasterii, non adeo amplius usitati, offendiculum ponat, utque reapse ostendat, nil laborandum de nomine Monasterii, Canoniarum Conventus, non Monasteria nuncupat.
- Nu. 292. *Alii vocantur Conventus,* Alii cæterus indigitant cum Pichler. in Candidat. Jur. Prudent. L. 1. tit. 6. n. 78. ibi: *Observanda etiam sunt in Electionibus Præpositarum non Religiosarum; sed illarum, quæ præsumunt COETIBUS MULIERUM, Ordinem Religiosum non Professarum, uti sunt Collegia Feminarum Nobilium, & Canonissarum Secularium &c.*
- Alii voce Congregationis,* Alii Congregationes cognominant cum Zypæo L. 3. Jur. Pontif. Noviss. num. 36. ubi de Collegio Nivellensitâ scribit: *Lottarius Imperator bona divisit, partem hospitali, alteram Abbatissa, tertiam CONGREGATIONI 72. Fratrum, & Sororum attribuit.*
- Nu. 299. *Paucissimi nomine Monasterii utuntur. Hæc ut melius intelligantur* Paucissimi sanè Auctorum Monasteriorum nomen Canonissarum Collegiis moderno tempore induunt; non ignari, quod ambitiosæ Canonissarum Perillustrium aures, perinde Sanctimonialium, aut Monialium, quàm Monasteriorum vocabulis exulcerentur; quam ob causam ejusmodi denominationes ab aulâ passim recesserunt. Si quis tamen Monasterii adhuc usurpent nomen, ut melius intelligantur MONASTERIUM, sive COLLEGIUM, dicunt: ita Cardinalis de Luca Practicorum Dux, in discurs. 25. de Jurisdiction. de Collegiis
- Cano-

Canonissarum Secularium *Essendensi & Relinghusano* tractans, identidem hunc morem observat : Ibi : *Abbatissa &c. habet sub se MONASTERIUM, seu COLLEGIUM Relinghusanum.* Et infra : *Cujus Monasterii, seu Collegii Ecclesia annexa est cura animarum.* Et infra : *Idcirco Archi-Episcopus &c. illud Monasterium seu Collegium Relinghusanum visitare volebat.* Et infra : *Fama justificatur istud Monasterium, seu Collegium &c.* Ita ipsa Sacra Congregatio Concilii Trident. apud Pignatell. Tom. 8. Consultat. 49. n. 2. Ibi : *Electionem tamen Abbatissæ, quæ præficitur in Monasterio seu Collegio Canoniarum &c.*

Nempe Sacra Congregatio, & Cardinalis de Luca, quod more antiquo vocant Monasterium, more moderno, ut melius intelligantur, Collegium appellant. Unde licet ultrò daremus, Monasterii vocabulum, quod olim tempore Bonifaciano apud Canonissas singulatim habitantes, utcunque adhuc viguit, apud easdemmet impræsentiarum exolevisse, penitusque antiquatum esse ; quid tum? certè nec per umbram Veri inde sequeretur, Canonissas nunc, sicut tunc, singulatim habitantes, & inde Secularium Canonissarum nomen indeptas, non æquè nunc, ac tunc in Electionibus suis ad *C. Indemnitatibus §. penult.* referendas. Certè magis futilem, magis ineptam, magis falsam Objectiunculam Adversarii somniare non potuissent, quàm illam, quam contra *singularem Canonissarum vitam* sub prætextu *Monasterii* movent ; nam quàm evidens *CANONISSAS SECULARES* ad *C. Indemnitatibus §. penult.* spectare. (vid. Num. 21.) quàmque evidens est *CANONISSAS* à *singulari vitâ* primitus Secularium agnomen fortitas, tam pariter ex justæ consequentiæ Legibus luculentum est, Canonissas singulatim habitantes (sive jam earum Cætus *MONASTERIA*, sive *COLLEGIA*, sive quidvis aliud appellentur) *Capiti Indemnitatibus* esse obnoxias.

Eant igitur Defensores *Westerholici*, & ut Electionem suam à præsentaneo Naufragio liberent, sacram Anchoram in nudo Monasterii vocabulo figant. Eant, & inanissimam fabulam suam totius Belgii Praxi, Florentissimarum Universitatum Responsis, veteribus & modernis Rotæ Decretis, iteratis S. Congregationis Oraculis, unanimi denique Authorum sententiæ è diametro contrariam, quam contra *singularem Canonissarum vitam* primi confinxerunt, in solo cortice unius vocalæ, egregiè scilicet, fundent ; ridebit interim mecum totus Orbis, maxime Germania, Belgium, & Lotharingia, (quæ à temporibus Bonifacii, & dudum ante nullas vidit, vel audivit *CANONISSAS SECULARES*, nisi *SINGULATIM VICTITANTES*, imò à *singulari vitâ SECULARIUM* cognomen mutuatas) ridebit, inquam, ineruditissimas nugas, ab hominibus exteris, in Germaniæ, Belgii, & Lotharingiæ historiâ omnino peregrinis, quàm audacter, tam temerè invitâ *Minervâ* & reluctante *Apolline* confarcinatas.

Monasterium, vel Collegium Congregationes hujusmodi appellare amant.

Nu. 300. Exempla dant Cardinalis de Luca & S. Congregatio Conc. Trident.

Nu. 301. Ineptissima Exceptiuncula est, qua de voce Monasterii moventur, & quare.

Nu. 302. Exploditur Exceptiuncula isthæc.

§. TERTIUS.

Demonstrat Collegium Canoniarum Freckenhorstensium, singulatim viventium, similiâque omnia Canonissarum Collegia posse vocari, imò actu vocari Monasteria.

Nu. 303. **P**Lenâ victoriâ spho proximè præcedente evici, quòd inanissima Quæstio de nomine Monasterii ad præsentem pugnam omninò sit impertinens, & in hanc arenam obtorto, quod ajunt, collo intrusa; nam, ut illic condocui, etiam in fictis Hypothesibus &c. *Quòd Collegia Canonissarum Secularium olim fuerint; nunc autem non ampliùs sint; aut certè olim vocata fuerint, nunc autem non ampliùs MONASTERIA vocentur;* nihilo tamen seciùs Canonissæ nunc, ut olim ad *C. Indemnitatibus* pertinerent. Et verò possem totus acquiescere in solidissimis duobus Responsis ad tam futilem de Nomine Objectiunculam datis; maximè cum probè nôrim, quòd de **NOMINIBUS & VOCABULIS** non sint movendæ inutiles Disputationes. Glossa in *Rubr. ff. soluto Matrimon.* Jason in *L. sic itaque instit. de Act.* sed Disputatio nominum relinquenda sit *pernitacibus.* Felin in *C. quanto in princ. de præsumpt.* Alexan. in *L. 1. §. Lex Falcidia ff. ad Leg. Falcid.* Bald. in *C. ex parte M. col. penult. de Appellat.* ut meritò Divinus Plato streperos hujusmodi de nomine Colluctatores *libr. 2. Reipublicæ Pestes* vocitet, & Magnus August. maximè damnet eos *L. 2. de Civit. Dei*, qui se sæpiùs & frustra circa inanem verborum corticem torquent, cum sensum potiùs attendere debuissent.

Nu. 304.
Pugna de nudis vocibus declinanda.

Scio etiam, quòd verba non sint captanda & Judaicè interpretanda: *L. penult. ff. ad exhibend. L. 9. ubi DD. ff. de servit. Gail. 2. observ. 33. n. 7.* quòdque verbis subtiliter, & criricè non sit dialecticandum. Cardinal. Mantica *de conjectur. ult. volunt. l. 1. t. 1. n. 4.* Anton. Monach. *Florent. decis. 72. n. 27.* Quòdque non in verborum foliis sit hærendum, sed ad radicem Rationis penetrandum, *Can. Marcion 64. caus. 1, q. 1.* cum verba rebus sint subjecta, non res verbis. *Cap. intelligentia 6. de Verb. signific.* Interim tamen ne vel hilum Adversariis concessisse videar, hoc loci omnino supererogatoriè, & ex superabundanti per diversos Articulos ostendam, **COLLEGIUM FRECKENHORSTENSE** cum aliis *Canoniarum Secularium Collegiis, non obstante vitâ singulari, Monasterium vocari rectè imò actu vocari.*

S. TERTII
ARTICULUS PRIMUS.

Ostendit, quòd vox: *Monasterium, Collegio Canonissarum Freckenhorstensis, singulatim habitantium, omnibusque similibus, ex Etymologia sua optimè & propriissimè quadret; nec minus improprie & latius, ex locutione vulgari.*

ET si illubentissimè de nudo nomine in arenam descendam, tamen quia ad vocalem hanc pugnam Antagonistæ nostri primi Clasticum cecinere, etiam contra genium meum, ut magis Veritati, quam Mori meo velificer, vel in onomastico hoc bello hostibus audacter congregiar; præprimis quia me docet Quintilianus *Libr. 5. c. ult. in fine*, etiam Jurisconsultis summum circa verborum proprietatem laborem esse; unde & Ulpianus, JCrorum Alpha, à diligenti verborum consideratione *ὄνομαστικός*, id est indagator nominum, cognominatus est, Teste Athenæo *Libr. 14. de Ration. Sophist.* & cum utrumque Jus integros de verborum significatione propinet titulos, haud me aut dispudebit, aut distædebit, genuinæ, & primariæ significationi vocis *Monasterii*, inquirendæ parumper immoratum fuisse. Agite itaque Advocati Romani! edicite sultis, si Etymologi estis, & proprietatem vocis intelligitis, edicite, inquam, an ad origenariam & nativam *Monasterii* significationem requiratur *vita communis*, in uno refectorio, in uno dormitorio, in unâ officinâ, in uno claustro? edicite, an rationi *Monasterii* repugnet *vita singularis*, in quâ *singulatim* estur, *singulatim* dormitur; *singulatim* laboratur, *singulatim* habitatur, *singulatim* universè vivitur? si quidem vos ita, ut scribitis, sentitis, navos toto aberratis cælo; nam juxta Etymon Nominis *vita communis MONASTERIO* omninò contrariatur. E diverso *vita singularis & solitaria* (quam utique vivunt Canonistæ Seculares) prorsus ad significationem *Monasterii* & essentialiter desideratur; Nam *Monasterium* juxta Lexica omnia, græca & latina, *Solitudinem vitamque singularem & solitariam*; minimè autem *Communem* significat; derivatur enim (uti & *Monachus*, *Monasta*, *Monastria*) à vocabulo græco *Monos*, quod *unum*, vel *solum*, aut certè à vocabulo *Monas*, quod *unitatem*, vel *solitudinem* significat. Hinè doctè dicitur *Canone Placuit omnibus 1. caus. 16. q. 1. Placuit omnibus Residentibus in sanctâ Nycenâ Synodo, ut Monachorum conversatio, & vita secundum Etymologiam nominis ab omnibus discreper. Monachus enim græcè, latinè singularis dicitur.*

Q3

Unde

Nu. 305.
Quare Auctor in hanc de voce Monasterii pugnam descendat.

Nu. 306.
demonstratur, quod vita communis Monasterio, si Etymologiam spectes, planè contrarietur, singularis verò conveniat.

Unde Monachum per omnia singulariter agere oportet. à pari Monasterion græcè, latinè locus vel congregatio, ubi singulariter vivitur. Et æquè eruditè Canone Placuit communi 8. caus. 16. q. 1. Monachus sedeat itaque SOLITARIUS &c. agnoscat nomen suum: Monos enim græcè, latinè est unus &c. à pari Monasterion à Monos, locus scilicet vel congregatio, ubi solitariè & singulariter vivitur. Unde Monasterium ex radice nominis vitam Communem omnino rejicit, & singularitatem abscisè requirit. Et ideo cum in Collegio Freckenhorstenli singulariter, divisim, & solitariè, sicut & in reliquis omnibus Canonissarum Secularium Parthenonibus vivatur, propriissimè illud & secundùm veram Etymologiam Monasterium appellari poterit.

Nu. 307. Cœnobium & Monasteria, secundum Etymon nominis sibi opponuntur; nam hac solitudine & singularitatem vitæ, illa communitatem significant.

Nu. 308. Primitus Monasteria non sunt dicta Cœnobium: postmodum ita abusive dicta sunt.

Nu. 309. Collegia Sarabaitarum singulariter habitantium Monasteria vocata sunt. Quidni pariter Collegia modernarum Canonissarum?

Et verò si Etymologiam, & radicem Vocabulorum spectes, opposita sunt Monasterium, & Cœnobium; Cœnobium enim, græcè κοινόβιον, vita fortunarumque communitatem, teste Gellio L. 1. c. 9. de Pythagoricis, vel locum ubi communis vita ducitur, teste Petro Henrici in suo Dictionar. & Cœnobium propriissimè significat; κοινὸν enim communis βίος vita, hinc Cœnobite, qui in commune vivunt. Petr. Henrici loc. cit. E diverso verò, ut advertit eruditè eruditissimus, & solertissimus Glossator Carolus du Fresne in suo Glossario vers. Monasteria dicuntur: & Monasteria dicuntur cella, in quibus unicus degit. & ita Cassianus collat. 8. cap. 6. S. Hieronymus in vita S. Paula. S. Athanasius in vita S. Antonii cap. S. Nilus narrat. 5. pag. 77. Isidorus L. 2. de offic. Ecclesiast. cap. 15. consonat L. Jubemus 37. de Episcop. & Clericis Ibi: Qui &c. solitariam vitam appetentes, quibuslibet sese Monasteriis &c. duxerint offerendos.

Hinc primitus MONASTERIA nequaquam Cœnobium dicta sunt, postmodum tamen usus, quem penes arbitrium est, & Jus, & norma loquendi, Cœnobium (contra tamen proprietatem significationis, contraque veram originationem abusive & per antiphrasin) Monasteria appellavit, & pro Synonymis quodammodo habuit. Id quod sagaciter advertit Cassianus Collat. 8. cap. 6. dicens: Licet à nonnullis soleant indifferenter Monasteria pro Cœnobiis appellari; tamen hoc interest: MONASTERIUM potest etiam UNIUS &c. habitatio nominari; CœNOBIUM autem appellari non potest, nisi ubi plurimorum habitantium degit unita COMMUNIO. Dicuntur sanè Monasteria, in quibus Sarabaitarum Collegia morantur; sunt autem Sarabaita, qui (ut Cassianus cap. 7. explicat) ex eo, quod se à Cœnobiis Congregationibus sequestrarent, ac SINGULATIM suas curarent necessitates, Egyptia lingua proprietate SARABAITÆ vocati sunt &c. Hi Cœnobiis nullatenus expetunt disciplinam, nec Seniorum subjiciuntur arbitrio, aut eorum traditionibus instituti suas discunt vincere voluntates, constituent sibi cellulas, easque MONASTERIA nuncupantes (& quidem si Etymologiam spectes in sensu maximè stricto & proprio) suo in eis jure ac libertate consistunt. Compara Collegia Sarabaitarum singulariter viventium Collegiis CANONISSARUM

RUM singulariter viventium ; & dic sodes, an non æquè hæc, atque illa Collegia, & quidem in strictissimo, propriissimo, & maximè connaturali significato, MONASTERIA nuncupari queant?

Quid autem **verat** Bonifacium C. *Indemnitatibus*. §. *Supradicta*, strictè, & secundùm Etymologiam locutum, dum Collegia Canonissarum (quas singulariter vivere ex Cardinalis de Vitriaco Historiâ Occidentali cap. 13. & ex Can. *Pernitiosam* XVIII. q. 2. & aliunde sciebat, MONASTERIA appellasse ; licet in eodem Capite COENOBIA MONIALIUM, in sensu vulgari, abusivo, antiphrastico etiam nuncuparit Monasteria. Certè Papam inter hæc Monasteria distinxisse, ex ipso ejus loquendi modo patet, dum ait §. *penult. supradicta si quidem nendum in MONASTERIIS, in quibus sunt Moniales viventes sub aliquâ de Religionibus approbatis ; scilicet communiter ; sed etiam in illis in quibus sunt Mulieres, quæ nec propriis renunciant ; sed vivunt ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, scilicet singulariter.*

— Cœterùm non in omnibus Monasteriis communiter victum esse ; etiam colliges ex *Novell. 123. cap. 36. ibi : In omnibus autem Monasteriis, quæ Cœnobiam dicuntur. Ubi Gothofredus ad marginem litt. F. Monasteriorum videntur quædam fuisse non κοινωβια. In quibus utique vita singularis obtinebat. Ut ut tamen hæc sint, Bonifacius CANONISSARUM SECULARIUM COLLEGIA, non Cœnobiam, sed Monasteria indigitavit ; hinc cum Monasterium ex Etymologiâ, propriè & strictè loquendo, vitam solitariam, & singularem significet ; nimis incitè, & indoctè procedunt, qui Collegio Freckenhorsteni, omnibusque aliis ex eo nomen *Monasterii* detractum eunt, quod illic singulariter vivatur. Sanè si illic communiter viveretur, doctiore, & speciosiore titulo *Monasteriorum* nomina talibus Collegiis divellerentur.*

Unde liquet, quàm rectè, quàm propriè, & quàm subtiliter omnia Canonissarum singulariter viventium Collegia Bonifacius *Monasteria*, si voluerit, vocare potuerit : cujus exemplo, & nos Collegium Freckenhorsteniè aliâque *Monasteria* rectè compellabimus. Nam sanè verba in propriâ significatione, nisi quid obstat, accipere licet ; imò oportet. *L. 1. §. Is qui navem 19. ff. de Exercitor. act. L. 3. §. Hac : verba ubi Bartol. ff. de Negot. Hartmann. p. 2. L. 2. q. 26. n. 17.*

Confirmatur : dudum ante Bonifacium, Innocentius III. Collegia *Canonissarum Secularium* (qui utique singulariter habitabant ; & post abjectam vitam communem à vitâ singulari Seculares vocati sunt. num. 25.) MONASTERIA appellavit : C. inter §. *de Religios. Domib. ibi : De MONASTERIIS quoque Græcorum in SECULARES CANONICOS convertendis F. T. respond. quod quamdiu Monasteria per Regulares remanere potuerint ordinata, non sunt ad Saculares Clericos transferenda. Sed si Regulares defuerint, propter eorum defectum, IN*

Nu. 310.
Fortè Bonifacius VII.
in sensu

Etymologico Monasteria Canonissarum. ubi sive Monasteria Monialium nuncupavit.

Nu. 311.
Certè Bonifacius inter hanc

illarum Monasteria distinguit.

Nu. 312.
Monasteria sine vitâ communi ex Jure Civili probantur.

Nu. 313.
Indoctè nomen Monasterii Collegiis Canonissarum detrahitur.

Nu. 314.
Verba in propria significatione accipienda.

Nu. 315.
Nisi quid obstat.

Nu. 316.
Ante Bonifacium & Canonice

EIS

rum singu-
latim ha-
bitantium
Collegia,
Monaste-
ria sunt
dicta.

Nu. 317.

Collegia
Canonicor-
um Secu-
larium, se-
orsim habi-
tantium in
Corpore

Juris usque
adeo MO-
nasteria
appellan-
tur.

Nu. 318.

Innocen-
tius III.

Collegia
Canonicor-
um singu-
latim ha-
bitantium
appellavit,
& Bonifa-
cius VIII.
Collegia
Canonissa-
rum ita
nuncupa-
vit.

Nu. 319

Sintne au-
tem hac

Collegia in
sensu pro-
prio, an in
vulgari
Monasteria
appellata,
parum re-
fert.

EIS (scilicet *MONASTERIIS*) *Seculares CLERICI poterunt ordinari.* Si autem *Seculares*, hoc est, separatim habitantes *Canonici*, seu *Clerici* nihilominus in *Monasteriis* ordinari, seu vivere dicantur ab *Innocentio III.* quâ veri specie negari potest, *Bonifacium* rectè vocâsse *Monasteria*, *Collegia* ista, in quibus illo tempore *Canonissæ* seorsim habitabant, ut ostensum à num. 310.

Si autem *Innocentio III.* *Canonicorum* separatim habitantium, & *Bonifacio VIII.* *Canonissarum* separatim habitantium *Collegia Monasteria* appellanda visâ fuerint; quâ fronte criminabuntur *Advocati Romani*, si *Pontificibus* *Authoribus*, & nos *Collegium Freckenhorstense Canonissarum* disjunctim habitantium *Monasterium* appellemus?

An autem *Innocentius III.* & *Bonifacius VIII.* geminis istis locis citatis, *Ety-mologiam*, & sermonis proprietatem (quod poterant) subtiliter respexerint; haud definio. Sufficit mihi, quod illi, quoquo demum in sensu *COLLEGIA CANONICORUM*, & *CANONICARUM SECULARIUM*, adèoque vitam singularem more *Freckenhorstensi* viventium, *Monasteria* appellaverint; ut eorum *Exemplo*, & nos tutò *Collegium Freckenhorstense*, & cœtera omnia *Canonissarum Secularium*, ubique singulatim habitantium, *Monasterium* cognominare possimus.

At dices fortè; nec *Innocentium III.* nec *Bonifacium VIII.* dictis locis videri ad illam subtilitatem, vel verborum *Proprietatem* respexisse: quia *plerumque dum proprietates verborum attenditur, sensus veritatis amittitur. C. propterea. 9. de verb. signif. & subtilitas reprobatur. Cap. dilecti 6. de judic.* Respondeo primò: *Non aliter à significatione* (scilicet propria) *Verborum recedi oportet, quàm cum manifestum est, aliud sensisse loquentem L. Non aliter 69. ff. de legatis III.* ubi *Gothofredus* litt. *C. Judex &c. recurrit ad primam significationem verborum, quod si plures sint, propriam interpretationem sequitur. Et oportet per omnem viam, SUBTILITATEM, simùque Pietatem transire. Novell. 89. c. 12. §. ult. R. 2dò: Transeat: utrumque Papam, utroque loco non propriè, & etymologicè; sed impropiè, abusivè, & vulgariter locutum.*

Nam si taliter locuti sint de *Canonicorum*, & *Canonissarum* singulatim habitantium *Collegiis*; eaque in tali sensu *Monasteria* cognominârint; in eodem prorsus sensu *Freckenhorstense Canonissarum* singulatim habitantium *Collegium*, nos *Monasterium* quidni vocabimus?

Et verò, si prædicti *Pontifices* citatis locis *MONASTERIA*, pro *COENOBIIIS* acceperunt; tantò faciliùs concesserim eos abusivè, impropiè, & vulgariter locutos; quod homines *plerùmque abusivè loquantur; neque propriis nominibus, & vocabulis semper utantur*, ut ait *L. Non aliter. 69. in fin. ff. de Legat. III.*

Quòdque tam *Jus Canonicum* quàm *Civile* se *vulgari, & communi locutioni* accommodet: Uti de *Canonico* quidem constat ex *Clem. Attendentes 2. de Statu*

Monach.

Monach. ibi : Illas quoque Mulieres, quae vulgò dicuntur Canonicae Seculares, & ex cap. 1. de Religios. Domib. in 6. ibi : De quibusdam Mulieribus, Beguinabus vulgariter nuncupatis. & ex cap. 1. de haeret. in 6. ibi : Circa custodiam carcerum haereticorum, qui muri, in quibusdam partibus vulgariter nuncupantur, & ex cap. 1. §. Si Pignoration. in pr. de injur. in 6. ibi : Pignorationes, quas vulgaris efocutio repressalias nominat. Ubi Joan. Andr. notat, quod vulgaris locutio est attendenda, seu consideranda, & dicitur praeferenda proprio significato. Et DICITUR VULGARIS LOCUTIO ISTUD, quod dicitur à plebe & populo. Et ibidem V. Elocutio : intelligas quorundam locorum : & nota considerandum, quomodò vulgus loquatur. Et rectè ait Baldus in Extrav. de Pace constantia: Omnem intellectum esse extraneum, qui non sonat in aure vulgi; hinc prudenter Cicero in Oratore. usum, ait, loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. Quidni? vulgaris enim appellatio pro lege habetur. Gonzal. Gloss. 1 r. n. 69. Et ob communem usum loquendi à propria significatione receditur. Rosener. in Thesaur. L. 19. c. 10. n. 20. in fin. De Jure autem Civili idem liquet, ex L. Si Chorus 79. §. 1. ff. de legat. III. ibi : & audisse se Rusticos senes ita dicentes : Pecuniam sine peculio rem fragilem esse : peculium appellantes, quod Praesidii causâ seponeretur. Ubi vides Senum Rusticorum sententiae stari in eo, quid peculium significet : & ex L. ut Alfenus 87. ff. de V. S. ibi : Ut Alfenus ait : Urbs est Roma, quae Muro cingeretur. Roma est etiam, quae in continenti aedificia essent; nam Romam non muro tenus existimari. Ex Consuetudine quotidianâ posse intelligi; & cum dicamus Romam nos ire etiamsi extra Urbem habitaremus. Ubi iterum vides vulgari locutioni deferri. Idem plenè elucescit ex L. Librorum § 2. §. Quid tamen 4. ubi Bartol. ff. de Legat. III. L. Labeo. 7. de Supellectil. legat. L. Cum de Lanionis. 18. §. Asinam. 2. ff. de fund. instruct. L. 1. in princ. V. Circum colentium. ff. de Fluminib.

Hinc ultrò concedi potest, Summos Pontifices, dum Collegia Canoniorum & Canoniarum Secularium, hoc est singularem vitam viventium, MONASTERIA, seu COENOBIA appellârunt, in sensu vulgari locutos; nam certum est, quod talia Collegia vulgò Monasteria sint appellata, hodièque appellantur cum à vulgo, tum à Doctis vulgum secutis. NOMEN MONASTERII (audite Archi-Diaconum Officiale, & Vicarium Generalem Antverpiensem, hominem omnino practicum Franciscum Zypæum L. 3. Consult. Canoniar. de Regular. Consultat. 17. ubi ex professo de Canonicabus Secularibus discurret, num. 12. loquentem) NOMEN MONASTERII, inquit, etsi principali significatione indicet locum Regularem; tamen USUS etiam ad SECULARIA COLLEGIA transtulit tam FEMININI SEXUS, UT MUNSTERBILSEN, quàm ad CATHEDRALES VIRORUM, ut MONASTERIENSE, & ULTRAJECTINUM, atque ALIBI : eò fortè, quod POPULUS, penes quem est usus vocabulorum, vulgò non adverteret differentiam,

R

Nu. 320.

Permitti potest hujusmodi Collegia, in sensu vulgari dicta Monasteria.

Nu. 321.

Quia passim in sensu vulgari loquuntur homines.

Nu. 322.

Etiã ita loquitur tam Jus Canonicū, quàm Civile.

Nu. 323.

Vulgari Locutio attenditur.

Nu. 324.

Ujus nomen Monasterii etiam ad Secularia Collegia, & ad Cathedralis Ecclesias transtulit. Sic Collegiata Ecclesia S. Amoris Monasterium Belisianse inter dicitur.

inter Regulares & Canonicas Domus, quas viderent symbolizare in Divinis Officiis peragendis.

Ex quo pulcherrimo Doctissimi, & Expertissimi Prælati Testimonio sequitur primò : MONASTERII vocabulum ex usu convenire SECULARIBUS COLLEGIIS tam Feminini Sexûs, quàm Ecclesiis Cathedralibus Virorum, ut Ecclesiæ Cathedrali Monasteriensi, & Ultrajectinæ, aliisque. Quis autem, si unquam Monasterii, vel Ultrajecti fuerit, non vidit suismet oculis istiatas Canonicos singulatim extra communitatem habitare, & vivere? quis, si unquam Collegium Secularium Canonissarum v. g. Essendiæ, Eltenæ, Heritiæ, Novesii, Thoræ, Monasterio - Belisiæ, Nivellis, Montibus, aut alibi offenderit; non vidit Canonicas istic singulatim habitare, & vivere? certè Nemo Germanus, tam effrons erit, ut contra ocularem Experientiam Canonissas Seculares, quas suòpote visu aspicit extra communitatem singulatim vivere, quas scit à singulari vitâ *Secularium* cognomen mutuatas; v. g. Münster - Belisiæ, & alibi separatim vivere abneget, idque Germanis persuadere audeat. Ausi id tamen sunt Advocati Romani eadem sanè prudentiâ, & verecundiâ, quâ equidem uterer, si illis contrà persuadere non erubescerem, Romam non esse in Italiâ, & Romæ nec Pontificem, nec Rotam existere; sanè quàm evidens est Romam esse in Italiâ, & Romæ Papam, Rotamque existere; tam pariter evidens est, Seculares Canonissas per Germaniam, Belgium, & Lotharingiam sparsas, nominatim in Collegio Monasterio - Belisiensi, singulatim victitare; vide ad calcem Operis litt. B Et jam temporibus Bonifacii VIII. eodem ritu victitasse, vid. num. 3. alibi que. Pudeat itaque, pudeat medullitus omnes illos, qui tam pretiosam, tam diuturnam Litem adeo manifesto errori, dicam, an mendacio inædificârunt; quo sine ullo Autore contra unanimem DD. Sententiam, mordicùs defendere non erubuerunt, Collegia Secularium Canonissarum, singulatim (ut omnes omnino habitant, & dia ante tempora Bonifacii habitârunt) habitantium non spectare ad *C. Indemnitatibus. § penult. sed ubi semel verecundia limites transgressus fueris; naviter oportet esse impudentem.* Ait Cicero.

Sequitur secundò, ex verbis illis *NOMEN MONASTERII &c. USUS etiam ad SECULARIA COLLEGIA transfudit tam Feminini Sexûs, ut Münster - Bilsen &c.* non esse Collegium Monasterio - Belisiense, Collegium Regulare (ut ineptè cum Advocatis Romanis somniat Extensor Decisionis Rotalis in Monasteriensi. Abbatissatûs Lunæ 4. Febr. 1732.) sed esse indisputabiliter, & evidenter Collegium *Seculare*; quia sub Collegiis Secularibus tanquam exemplum Regulæ à Zypæo ponitur: ibi ad Collegia *Secularia transfudit, tam Feminini Sexûs, ut Münsterbilsen*; vi quorum verborum liquet, Monasterium - Belisiense esse Collegium *Seculare Feminini Sexûs*. Ut etiam ad plenam evidentiam à nobis demonstratur à num. 65. & in fine operis litt. B.

Unde

Nu. 325.
Monasterium Belisiense vulgò Münsterbilsen Regulare non Regulare Collegium.

Unde cum S. Congregatio, Teste Rotâ in *Leodiensi Abbatissatûs post Tamburinium Decision.* 17. n. 2. declarârit, Electionem Elsiæ in Collegio Munsterbilsensi ex eo capite esse nullam; quod Elsiæ non esset legitimæ ætatis, scilicet 30. annorum; cûmque Collegium Monasterio-Belisiensi, ut aqua aquæ, in singulari vitâ, in mixtura Virorum sit Freckenhorstensi simillimum; declaratio illa S. Congregationis (quæ vim legis habet, ut patet ex num. 63. Et in super docet Cardinalis de Luca in *Relat. Romanæ Curie Forensis Disc.* 32. n. 67.) totam hanc *Freckenhorstensem*, ut *Munsterbilsensem* Controversiam clarissimè terminat. Ineptiæ sunt, quas contra hanc Decisionem Rotalem & Declarationem S. Congregationis ex Scriptis Adversariorum Extensor Decisionis Rotalis in *Monasteriensi Abbatissatûs Lunæ* 4. Febr. 1732. num. 11. adducit: *recognitum fuit*; ait Extensor de Decisione Rotali Electionem Munster-Bilsensem tangente: *Istam loqui de vero, & formali Monasterio: ut legitur in principio Decisionis: in concursu duarum Electionum, factarum de Magdalena Elsiæ, & Magdalena Bulandra in Abbatissam Monasterii S. Amoris.* Sed itane verò, ex eo, quod dicatur *Monasterium S. Amoris*; *recognoscitur esse verum, & formale Monasterium?*

An ex eo quod Asinus dicatur animal, recognoscitur, quod sit animal rationale? aut potius an ex eo, quod stella aliqua dicatur canis; recognoscitur, quod sit verus & formalis canis? an ex eo quod Metropolis Westphaliæ dicatur *Monasterium* Metropolis recognoscitur esse verum & formale Monasterium? Quis hæc audiens non rideat? an ex eo, quod Oppidum in Eiffliâ vocetur, *Monasterium-Eiffliæ*; recognoscitur Urbs illa esse *verum & formale Monasterium*? quis recognitorem hujusmodi non aut Idiotam, aut vocabit Nugonem? an ex eo, quod Regalis & Collegiata Secularium Canonicorum apud Aquisgranenses B. M. Virginis Ecclesia, quod Collegiata S. Chrysanthi & Darix apud Eiffliacos, quod Collegiata similium Canonicorum apud Munster-Meinfeldenses, *Monasteria*, hodièque, & quodammodo *Antonomasticè* ab omnibus [vulgò *Münster*] appellentur, hæ Collegiata Secularium Canonicorum Ecclesiæ *vera, & formalia* esse Monasteria recognoscuntur? certè recognitio hæc Germanis crassa ignorantia videbitur.

An denique ex eo, quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium duo præstantissima Collegia *Ober-Münster / & Nieder-Münster* apud Ratisbonenses; quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium præstantissimum Collegium, *Srawen-Münster* apud Tigurinos; quod Canonissarum Secularium singulatim habitantium Insigne Collegium S. Frengandi apud Namurcenses in hanc usque horam *antonomasticè* apud Doctos, & Indoctos *Monasteria*, vulgò *Münster* constanter & invariabiliter nominentur, Extensor Romanus concludit, illa esse *vera & formalia*, scilicet *Regularia, & Religiosa* (ut verba illa loc. cit. Extensor intelligit) *Monasteria?*

Nu. 326.
Refutatur
Solidè, &
acriter Ex-
tensor Ro-
talis, qui
ex eo, quod
Collegium
S. Amoris,
vulgò vo-
cesur Mo-
nasterium;
colligit il-
lud esse Re-
gulare, &
itricè di-
ctum Mo-
nasterium,
seu Cæno-
bium.
Nu. 327.
Monasteriū
vocantur
Metropolis
Westphaliæ,
& Urbs
Eiffliæ. Col-
legiata Ec-

clesia S.
Chrysanthi
& Daria
Collegiata
Aquisgra-
nensis, Col-
legiata
Münster-
Mainfel-
densis; Col-
legium
Obero
Münster /
& Nider
Münster
Ratisbona;
Collegium
Graw-
Münster /
apud Tigu-
rinos; Col-
legium S.
Fregandi
apud Na-
murcenses.

Nu. 328.
Tamburi-
nius omnia
Secularium
Canonissarum Colle-
gia, Mona-
stera ap-
pellat.

Nu. 329.
Ira & Va-
nespenus
illa cogno-
minat.

Certè si ita ineptè, & falsò concludat, totà explodetur Germaniâ, diciturque in rebus, & moribus Germanicis tam peregrinus & ignarus, quam qui maximè. Jam verò tam turpis error est, Collegium Secularium Canonissarum Munsterbilsense; ex eo, quod vulgò *Monasterium* appelletur, habere pro *vero* & *formali* (hoc est *Regulari*, vel *Religioso*) Monasterio; quam ridicula aberratio foret, si quis Metropòlin Westphaliæ, Oppidum Eissliæ, Collegiatam Secularium Canoniorum Ecclesiam Aquisgranensem, Collegiatam Secularium Canoniorum Ecclesiam Munster-Mainfeldensem, Perillustre Collegium Canonissarum Secularium Tigrinum, Perillustre Collegium Canonissarum Secularium Namurcense S. Fregandi, Perillustria duo Canonissarum Collegia Ratisbonensia, *Monasteria vera*, & *formalia*, sive *Regularia* ideo appellaret, quod vulgariter *Monasteria*, seu *Münster* hæc omnia nuncupentur.

Profectò, si prædictus Extensor alios præter adversæ partis Advocatos (quos cæcè sequitur) legisset Autores; si ipsam propriis oculis inspexisset Decisionem Rotalem in Leodiensi Abbatissatùs Mercurii 9. Martii 1594. (quam perperam, & corruptè, omninòque infideliter citat) certè in tam palpabilem non incidisset errorem, ut contra manifestam experientiam, contra veritatem lippis & tonforibus notam Collegium Munsterbilsense verum, & formale, hoc est Religiosum, seu Regulare Monasterium buccinaret ex eo fundamento, quod adhuc vulgò Monasterium S. Amoris, seu Munsterbilsen vocetur. Si legisset propriis oculis Ascanium Tamburinium de Jur. Abbatiss. disp. 7. quæst. 4. n. 1. & 2. vidisset omnia omnino Canonissarum Secularium Collegia dici Monasteria, ibi: *Sciendum quod sint quedam Mulieres, quæ &c. vulgò dicuntur Canonisse Seculares, quæ degunt in Germaniâ, Flandria, & Lotharingia &c. Quæ Canonisse, quamdiu Moniales sunt (hoc est in Monasterio sunt) Maritos non habent; sed possunt è Monasterio exire, & Maritos ducere. An Extensor, Monasteria talia, ex quibus Moniales, scilicet Canonisse possunt exire, & Maritos ducere, vera & formalia, hoc est Religiosa & Regularia Monasteria appellare non erubescit? Idem Ascan. Tamburin. loc. c. Disp. 17. quæst. 3. n. 8. Bis Secularia Canonissarum Collegia universim Monasteria vocitat: ibi: *Difficultas &c. oritur de Monasteriis mixtis ex utroque Sexu compositis &c. in casu, quod reperirentur in Diocesi- bus, præsertim Leodiensi (in quâ situm est Collegium Münsterbilsen) & Namurcensi, aliisque Partibus Germaniæ &c. quari potest, an Monasteria, seu Collegia prædicta Virorum, ac Mulierum sint subiecta Jurisdictioni, ac visitationi Episcoporum, nec ne? Respondeo quod ordinarii habebunt Jurisdictionem erga Mulieres, Canonissas nuncupatas.**

Si legisset propriis oculis Zegerum Vanespen. J. E. V. part. 1. tit. 33. cap. 2. (quem locum Advocati partis adversæ infidelissimè, & fraudulenter omissis, quæ ad rem faciunt, citant, ut docui num. 76.) didicisset omnia Secularium Canonissarum,

nonissarum, hoc est singulatim habitantium Collegia, Monasteria dici. Ibi: *De his Canonicis Secularibus, seu NB. vitam singularem agentibus agitur in c. 42. §. penult. de Electione in 6. cujus Author est Bonifacius VIII. qui sedit &c. declaratque formam prescriptam in Electione Abbatissarum, & Praefectarum Monialium etiam servandam in illis Monasteriis, ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres &c.* Dedicicissetque duplicem gravissimum, quem Extensor errat errorem, dum somniat ex nudo vocabulo Monasterii bene inferri ad *Monasterium verum, & formale*; dumque inerudite hallucinatur, Collegia Canonissarum singulatim habitantium non dici Monasteria, cum tamen omnes Seculares Canonissae singulatim habitent, & à vitâ singulari Nomen Secularium sint mutuata.

Imò, si extensor vel propriis oculis ipsum paragraphum *supradicta*, ex Capite Indemnitatibus, de Electione in 6. mediatè perlegisset; in illo pervidisset; non omnia *Monasteria esse vera & formalia*, seu Religiosa vel Regularia; sed esse aliqua laxius, & latius dicta Monasteria; eaque *Secularia Canonissarum Secularium*; cum sphis *supradicta*, ita loquatur: *Supradicta siquidem, nedum in Monasteriis, in quibus sunt Moniales viventes, sub aliquâ de Religionibus approbatis [hoc est in Monasteriis Regularibus vel Religiosis, usque veris, & formalibus] sed etiam in illis, ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres (Canonicae Seculares dictae) qua &c. vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, adeoque in Monasteriis Secularibus.* Si hæc propriis oculis mediatè legisset Extensor, si vel primis Dialecticæ sit imbutus principiis, ita secum argumentatus fuisset: *Monasterium, ut patet ex C. Indemnitatibus. §. Supradicta*, vocabulum est commune *Monasteriis veris, seu formalibus, seu Regularibus, vel Religiosis*; & pariter *Monasteriis Secularibus, latius & improprie dictis Canonissarum Secularium*. At at! Ergo ex eo, quod Collegium Munsterbillsense vocetur *Monasterium Regulare, seu formale*; sicut cum vocabulum animal commune sit homini, & asino; malè argumentor, quod homo ideo sit asinus; quia est animal. Hinc si Extensor, vel sphis *supradicta*, perspicacè perlegisset; nunquam ad illam delapsus esset illationem, quâ inulit, Collegium Belitense, esse *Monasterium verum & formale*; quod in Decisione Rotali *Leodiensi Abbatissarum cur.* illud Collegium, vocaretur nudè *Monasterium S. Amoris*.

Et verò, si fuisset, non verò Advocatorum contrariorum oculis Extensor præactus, vel ipsam Decisionem Rotalet in *Leodiensi Abbatissarum cur.* à capite ad calcem evolvisset; poterat, & debet inde evidenter colligere, quod *Monasterium S. Amoris non esset verum & formale, seu Regulare, Religiosumve*; sed solum *Seculare Secularium Canonissarum*, latiusque dictum *Monasterium*; nam cum illa Rotalis Decisio

Nu. 330.
Turpis error Extensoris Rotalis ex ipso Capite Indemnitatibus refellitur.

Nu. 331.
Monasterium S. Amoris non esse Regulare evidenter colligitur ex Decisione Rotale edita

quia illic
requiritur
sunt cano-
nicum 30. &
non 40.
anni.

Nu. 332
Tridentin.
Concilium
in Regulari
Abbatissâ
requirit
etatem 40.
annorum.

edita sit Anno 1594. 9. Martii, diu scilicet post Tridentinum, & illâ nulla declaretur Electio Elsiæ; præcisè, quòd annum ætatis trigesimum non explèsser; ibi n. 2. & tantò magis, quòd juxta resolutionem aliàs per Illustrissimos Dominos Sacri Concilii Interpretes in hac causâ factam, quantum ad Electionem Elsiæ, illa non potest sustineri, cum &c. constet, illam non fuisse NB. *ÆTATIS LEGITIMÆ*, 30. annorum, qua ex Dispositione d. Cap. Indemnitatibus &c. non obstante quâcunque consuetudine est necessaria in Abbatissâ: sequitur inde evidentè, quòd illa egerit non de vero & formali, seu Regulari professorum Monialium Monasterio, sed de Seculari Canonissarum Secularium Monasterio. juxta C. Indemnitatibus §. supradicta; nam si egisset de Monasterio Regulari professorum Monialium, evidens est, quòd Abbatissæ in tali Monasterio Ætas post Trident. legitima non sint triginta, sed quadraginta anni. Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. Ibi: *Abbatissa &c. eligatur, non minor annis quadraginta.* Ergo cum dicta Decisio Rotalis pro legitimâ ætate tantùm requisiverit triginta, & non quadraginta annos, luce meridiana clarius est, quòd dicta Rotalis Decisio MONASTERIUM Belisense non pro vero, formali, Regulari Professorum Monialium Monasterio, sed pro Seculari (ut reverâ est) Secularium Canonissarum Monasterio seu Collegio habuerit.

Nec obstat primò, quòd Extensor toties laudatus num. 11. dicat, Rotam in Leodiensi Abbatissatùs loqui de Abbatissâ, qua erat actu professa, & cui proinde ad amissim congruebat censura prædicti textus in C. Indemnitatibus, dum in eadem Decisione pro fundamento nullitatis Electionis, ex defectu ætatis præcisè allegabatur idem textus in C. Indemnitatibus, non quidem in §. Supradicta, ubi res est de istis Canonissis, sed *IN PRINCIPIO*, ubi fit mentio de Abbatissis professis.

Nu. 333.
Extensoris
Rotalis
fraus vel
negligentia
detegitur.

Nam respondeo, quòd Extensor huc aut summam imposturam, aut supinam commiserit negligentiam. Vel enim suismet ille oculis prædictam Decisionem Rotalem super Electione Munsterbilsensis Abbatissæ legit, vel non? si legerit, imponit Orbi; testor enim totum Orbem, & provocho ad lectionem ipsius Decisionis, quæ nullatenus citat Cap. Indemnitatibus NB. in principio, ut fingit Extensor, sed ita citat: *cum constet illam non fuisse Ætatis legitima 30. annorum, qua ex dispositione d. Cap. Indemnitatibus &c. non obstante quâcunque consuetudine est necessaria in Abbatissâ.* Ubi vides simpliciter citari C. Indemnitatibus; non autem cum addito: *in principio.* Ergo Extensor, si suo opte oculo prædictam Decisionem evolvit, inexcusabiliter toti Orbi imposuit. Sin autem Extensor nequidem inspexit toties in duodecennali lite ab Advocatis Winckelhausicis objectam Decisionem Rotalem cum allegatione, quòd illa Decisio ob insertam Declarationem S. Congregationis præsentem litem liquidissimè decidat & terminet; si, inquam, hanc tanti momenti Decisionem nequidem inspexit, supinæ reus est negligentia & intolerabilis socordia.

Finge

Finge tamen additum esse ; in principio. Quid tum porro ? Evidens est, quod quæ C. *Indemnitatibus* in principio disposita sunt, extendant se ad Canonissas Se- culares : ibi *Supradicta* (hoc est, quæ in principio Capituli *Indemnitatibus* dicta sunt) siquidem nedum in *Monasteriis*, in quibus sunt *Moniales* viventes sub ali- quâ de *Religionibus* approbatis, sed etiam in illis, ubi sunt juxta quarundam *Pro- vinciarum* consuetudinem *Mulieres*, quæ nec propriis renunciant &c. sed vivunt ut in *Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares*, volumus per omnia observari. Ergo evidens est, quod *supradicta*, sive *Caput Indemnitatibus* in principio etiam se ex- tendat ad Canonissas *Seculares*.

Evidens porro est, quod si *Rotalis Decisio* prædicta de *Electioe Munsterbil- bilsensi* citaret *Caput Indemnitatibus* NB. in principio, cum pro legitimâ ætate *Ab- batissæ* tantum requiratur *triginta annos*, absolute intelligi deberet de *Canonissis Se- cularibus*; quæ sub præfati Juris dispositione relictae sunt, non autem de *Moniali- bus* professis, quarum *Abbatissa* necessariò debet esse *quadraginta*, & non tan- tum *triginta annorum*. Trident. *sess. 25. cap. 17. de Regularib.* Deinde si *Electio* *Munsterbilsensis* fuisset in *Monasterio* professorum *Monialium*, examinari oportu- fuisset primò, an octo annis post expressam *Professionem* laudabiliter vixerit *Electa* juxta *Præscriptum Trident. sess. 25. cap. 7. de Regularibus*. An *Electa* sit per *Vota secreta*, quod in *Abbatissis Regularibus* requiritur à *Trident. sess. 25. cap. 6.* An *Electio* conclusa, non per *Majoritatem* votorum, sed per *duas tertias*, quod in *Electioe Monialium* exigunt plures *Declarationes S. Congregationis*, si credimus *Cardinali de Luca* in *Annot. S. C. T. disc. 37. n. 11.*

Quæ omnia cum *Rota* in toties cit. *Leodiensi Abbatissatus* circa *Electioem El- fia* nequaquam sub *examen* vocarit; evidentissima signa sunt, actum esse de *Abbatissâ*, non *Professarium Monialium*, sed *Secularium Canonissarum*. Et posi- tivum dat d. *Decisio Rotalis* in *Leodiensi Abbatissatus* signum, quod illic agatur de *Abbatissâ Secularium Canonissarum*; dum illic n. 7. & 8. ait: *Quod procedit etiam in Electioe Abbatissæ, quæ faciendâ est à Mulieribus simul cum Masculis, ut tradit Joan. Andr. in d. cap. Indemnitatibus sub num. 3. vers. Can. Et Geminianus in 5. Supradict. n. 4. qui dicunt prædictum Textum habere etiam locum, quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulieribus.* An non hæc verba apertissime insinuant agi de *Abbatissâ Secularium Canonissarum* simul, & *Secularium Cano- nicorum*? An non citati *Joannes Andreae* & *Geminianus* allegatis locis manifestè agunt de *Canonissis Secularibus*, minimè autem de *Monialibus* professis? An non evidens est, quod *Canonici Seculares* soleant in *Electioe* concurrere cum *Canoni- cissis Secularibus*, non autem cum *Monialibus* professis? An non evidens est, quod *modus ille loquendi*: *Quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulie- ribus, per Mulieres* intelligat *Canonissas Seculares*? Evidentissimum id est ex *Jure*, quod *Canonissas Seculares*, quia non approbatæ sunt, vili *Mulierum* vo- cabulo

Nu. 334.
Si Rota in
Leodiensi
Abbatissâ
cit. al-
legasset C.
Indemnit.
NB. in
princi-
pio, nil id
in varet.

Nu. 335.
Quia ni-
hilominus
de Seculari
Abbatissâ
id intelli-
gendum
est.

Nu. 336.
Ob tripli-
cem, qua
adducitur
rationem.

Nu. 337.
Adde, quod
d. Decisio
Rotalis in-
sinuet se
agere de
Abbatissâ
Canonissar.
Secularium
propter
verba:
Quando
Canonici
Seculares
adsunt si-
mul cum
Mulieri-
bus.

Nu. 338. *Canonica Seculares abjecte Mulieres vocantur.* cabulo compellare solet : & sic compellat *Can. Pernitiosam XVIII. q. 2. Ibi: Consuetudinem quarundam Mulierum : Sic C. Indemnitatibus §. Supradicta de Elect. in 6. Ibi : Supradicta quidem nedum in Monasteriis , in quibus sunt Moniales , sed etiam in illis , ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres &c. Et Clem. Attendentes 2. de statu Monach. Ibi : Illas quoque Mulieres , quae vulgò dicuntur Canonica Seculares. Adde Cardinalem Jacobum de Vitriaco in Historiâ Occidentali cap. 13. Ibi : In quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis sunt Mulieres , quas Canonicas Seculares seu Domicellas appellant.*

Nu. 339. *Aliud indicium, cur Rota in d. Leodiensi egerit de Abbatissa seculari.* Porro Decisio illa Rotalis cit. in *Leodien. Abbatissatus* etiam n. 1. sat clarè insinuat , non de Electione Abbatissae pro Monialibus , sed pro Canonissis Secularibus illic agi , dum utramque Electionem nullam declarat , quòd intervenerint Scrutatores extranei. Ibi : *Et DD. dixerunt neutram sustineri , quia in illis fuit processum per modum Scrutinii , assumptis Scrutatoribus extra Collegium contra formam cap. Quia propter de Elect. quod pro substantiali Electionis requirit Scrutatores assumendos ex Collegio ; jam autem apud professas Moniales in Electione Abbatissae Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario , vel alio ab ipso sumpto Vota singularum Monialium ORETENUS expressa audire , ut habet Declaratio S. Congregationis apud Gallemart. in sess. 25. cap. 6. de Regular. vers. & Abbatissatum.* At Episcopus ejusque Vicarius & Secretarius non est de Collegio Monialium. Et apud Moniales in Electione Abbatissarum Vota oretenus accipi possunt à Superioribus cum duobus testibus , ut declaravit S. Congregatio apud Gallemart. loc. cit. quod utique intelligendum est de Superioribus & testibus extra-Collegialibus. Apud Moniales Vota singulariter ac secretò proferuntur coram Episcopo vel altero Prelato , qui ea recipere solet. Cardinalis de Luca in *Annotat. ad S. C. T. disc. 37. n. 10.* Ergo Scrutatores extranei non annullant Electionem Monialium. Ergo cum Electio Munsterbilsensis utraque in Leodien. Abbatissatus ex eo capite dicatur nulla , quòd Scrutatores non fuerint de Collegio ; evidens est , quòd Munsterbilsensis Electio non fuerit Monialium Professarum , sed Secularium Canonissarum & Secularium Canonicorum ; adeoque quòd Monasterium Belisense non sit Monasterium verum & formale Professarum Monialium , sed Secularium Canonissarum.

Nu. 341. En quot & quam manifestis Argumentis ex ipsâ antiquâ Rotali Decisione in *Leodiensi Abbatissatus* elucescat , *Monasterium Belisense S. Amoris* non verum & formale Monasterium , sed Collegium esse Canonissarum Secularium , Freckenhorstensi omninò simillimum , adeoque Freckenhorstensem Controversiam jam dudum in Leodiensi Abbatissatus esse terminatam , plenissimèque decisam.

Nu. 342. Et sanè , si Rota recentior in *Monasteriensi Abbatissatus* 4. Februar. 1732. & 9. Junii 1727. antiquam & Magistralem Decisionem in *Leodiensi Abbatissatus* 9. Martii

Martii 1594. cit. tanquam Cynosuram aspexisset ; certè non tam facilè, & extam falsis & confictis motivis recessisset à rectillimè Decisis in Monasteriensi Abbatissatùs 1725. die 26. Junii coram Cerro, & coram eodem die 6. Maji 1726.

Quòd facit geminum Florentissimarum in Germaniâ Universitatum concordansque Responsum : Primò, an Canonissarum Secularium singulariter extra communitatem habitantium, & cum Canonicis Secularibus unum Capitulum constituentium Abbatissa debeat esse triginta annorum juxta Capitulum Indemnitatibus 43. §. Supradicta de Elect. in 6. ? Respond. Affirmativè. 2dò, an id ita moraliter CERTUM & EVIDENS sit, ut NEMO rectè contrarium docere, consulere vel judicare possit ? Respond. Affirmativè. Vid. in fin. litt. C.

Nec obstat secundò, quòd Extensor Decisionis Rotalis in Leodien. Abbatissatùs cit. pro probandâ Abbatissæ legitimâ, ut ait, TRIGINTA ANNORUM ÆTATE præter d. C. Indemnitatibus citet etiam Trid. sess. 25. cap. 2. de Regular. nam in hâc allegatione is Extensor manifestè errat, cùm Tridentinum illo loco non 30. sed 40. requirat annos.

Nec obstat terriò, quòd Extensor Decisionis Rotalis in Monasteriensi Abbatissatùs Luna 9. Junii 1727. (quæ tertia fuit in hâc causâ Decisio, & prima Winckelhausiæ contraria) vers. Huic autem. ut ex Abbatissâ Munsterbillsensi Abbatissam Regularem & Professam, invitâ licèt veritate, excuspat vel extendat, audacter asserat, quòd in hujusmodi Collegiis mixtis aliquando adsint Abbatissa Regulares, quaque trium Regularium Votorum professionem emisissent, appositè expendit Tamburin. de Jure Abbatiss. tom. 4. disp. 47. quest. 4. n. 2. nam Respondeo primò : falsa allegat Extensor, nec somniat quidem Tamburin. loc. cit. de doctrinâ Extensoris. Sic habet : Quæ Canonissa & c. maritos non habent ; sed possunt è Monasterio exire & matrimonium contrahere, exceptis paucis, nempe Abbatissâ, Priorâ Priorissam credo intelligit) & Sacristâ, quæ perpetuam virginitatem voverunt ; an idem est perpetuam Virginitatem voverere, & esse Regularem ? Vah ineptias ! an votum perpetuæ Virginitatis Abbatissam Canoniarum Secularium trahit ad Dispositionem Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. ?

O quæ Veritatem obscurandi libido ! certè ipse Tamburinius loc. cit. Canonissarum, de quibus ait, Electionem disertè ad Caput Indemnitatibus §. Supradicta, non verò ad Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. refert. Ibi : Ut per Gloss. in cap. Dilecta. V. Canonissas de majoritat. & obed. dicentem illum textum loqui de his Monialibus & Canonissis C. Indemnitatibus §. Supradicta Verbo Canonissarum de Elect. in 6. & utrobique Doctores. Quâ ergo fronte dicitur Tamburinius loc. cit. agere de Abbatissis Regularibus, & quidem mixtorum Collegiorum, & quarum Electio spectet ad Trident. sess. 25. cap. 7. de Regular. ? cùm illic ne jota unum aut de Abbatissis Regularibus, aut de Collegio mixto, aut de citato loco Tridentini legatur ? sed hujusmodi nebulis opus erat ad obscurandam veritatem.

S At

Nu. 343. Cùm binarum Universitatum Germanicarum unanimi calculo Sententia nostra contra contraria sit moraliter CERTA & EVIDENS. Nu. 344. Error, quem erravit Extensor Decisionis in Leodien. cit. Nu. 345. Falsa allegatio Extensoris in Monasteriensi cit. Nu. 346. Tamburinius male ab adversariis citatus aperitè docet Sententiâ nostram.

- Nu. 347. *Exagitantur falsa allegationes.* At, quid cogitat Orbis eruditus, si Extensiones Decisionum Rotalium hujusmodi erroribus, ne dicam figmentis scaterere pervideat? ad minimum cogitabit vera esse, quæ de hujusmodi Extensoribus scribit Cardinalis de Luca in *Relatione Romana Curie forens. disc. 32. n. 72.* Ibi: *Supponi solet &c. quod scilicet quandoque forte non extendantur Decisiones ab iismet, qui sedendo in Rotâ, & audiendo sensum Tribunalis, rectè sciunt, quam fuerint fundamenta, quibus innixa sit Resolutio, & qua fuerint rejecta, seu non discussa, ut ita explicent, in quibus reverà Decisio consistat.* Et n. 77. Ibi: *in Extensione igitur Decisionum Ij, QUI DE HIS NON SUNT INFORMATI, reassumendo informationes Advocatorum, OMNIA CUMULARE QUANDOQUE SOLENT; quinimò ex proprio ingenio, vel sensu ea magis exornare, ac alia superaddere, qua in Rotâ discussa non sunt, imò fortè rejecta; ideoque istud reputant abusum.* Quid cogitat Monasterium Belistense, seu Munsterbilsen, dum videt Abbatissam suam omninò Secularem ab Extensoribus Rotalibus in Abbatissam Regularem, seu Professam ritu Ælonis nuper esse recoctam? utique ad hanc metamorphosin altum ridet.
- Nu. 349. *Exagitantur error Recentioris Rota circa Monasterium Belistense commissus,* Quid cogitant Germania, Belgium & Lotharingia, quæ sciunt manifestè, nullas dari Canonissas Seculares, quæ non vivant vitam singularem, & à vitâ singulari SECULARIUM cognomen sint nactæ; quæ sciunt manifestè, quod pleaque omnia, maximè insignia & præcellentia Canonissarum Collegia ex Canonicabus, & Canonicis consistunt. Quid, inquam, cogitant, dum vident in supremo Rotæ Tribunali emanatas Decisiones geminas, prioribus contrarias, in Monasteriensi Abbatissatûs, alteram Lunæ 9 Junii 1727, alteram Lunæ 4 Februarii 1732? Demirantur utique Advocatos Westerholt. malam causam peioribus evidentèrque falsis, à Collegii mixturâ & vitâ singulari petitis Argumentis ita inconsultè tutari aggressos; omniâque omninò Canonissarum, utpote singulatim habitantium Collegia Dispositioni Capitis *Indemnitatibus*, imò omnis Juris improvidè subtraxisse; itaque Curiam Romanam Dispensationum indè peti solitarum lucro defraudando non parùm læsisse.
- Nu. 350. *qui non tantum ex lectione Decisionis in Leodiensi Abbatissatûs;* Et verò, ut magis pateat, quàm crassus & inexcusabilis sit error, quem Romani Advocati circa Abbatissam Munsterbilsensem, ejusque Monasterium errârunt; potuisset ille non tantum ex seriâ ponderatione Decisionis Rotalis in *Leodiens. Abbatissatûs cit.* facilè discuti, sed faciliùs adhuc lectis obviis Authoribus deponi.
- Nu. 351. *sed multò maximè ex lectione Zypai discuti potuisset.* Si Advocati Romani vel levo oculo inspexissent Zypæum Belgii Papinianum, legissent apud illum in *L. 3. Consultat. Canonic. 17 de Regular.* manifestè Canonissas Munsterbilsenses esse Canonissas Seculares, & earum Monasterium esse Monasterium Seculare, reverà Collegiatam Ecclesiam. Ibi: *Jam verò Canonice Seculares adscriptæ sunt Ecclesiis Secularibus: in iis vivunt ut Canonici Seculares, Horas Canonicas decantant, Orationi & Cultui divino vacant, in sortem & partem Domini sunt vocatæ, ut Canonici.* Et infra: *docuimus CANONICAS SECU-*

SECULARES, quod ad subjectionem fori Episcopalis &c. censei Ecclesiasticas. Et infra ad rem nostram divinè: Nomen porro Monasterii etsi principali significatione INDICARET LOCUM REGULAREM, tamen usus etiam NB. ad SECULARIA COLLEGIA TRANSTULIT, tam semivini Sexus, ut Munsterbilsen, quam Cathedralis Virorum, ut Monasteriense & Ultrajectinum, atque alibi: poteratne tantus Author, rerum Belgicarum peritissimus, in Belgio constitutus Vicarius in Spiritualibus, Officialis & Archi-Diaconus de individuali hoc Belgii Collegio Munsterbilsen loqui clarius? An non manifestè docet, illud esse Collegium Canonissarum Secularium? quàm paucis, quàm aptis verbis totam illam inutilissimam vitiligationem & palpabilem cavillationem, quam Advocati Romani, post hominum memoriam primi, de vocabulo Monasterii circa Canonissalia Collegia inanissimè movent, Author hic Domesticus solvit, elidit, convellit! Pergit Zypæus infra: *Horum Collegiorum status est, ut sint Ecclesia Collegiata Seculares, & tales agnoscuntur ab Ordinariis locorum.* I nunc Extensor Romane, & totis lateribus crepa: Collegium Munsterbilsense esse verum & formale Monasterium, Abbatissam esse actû Professam & Regularem. Pergit Zypæus: *in Professionibus non tantùm inter Ecclesiasticos procedunt, Sacerdotes, Sacellanos produciunt, & Canonicos DE SUO COLLEGIO &c.* Si autem Canonici de suo Collegio producant Canonissæ Seculares, utique Canonici sunt de Collegio Canonissarum, & cum Canonissis unum Collegium constituunt. Quàm ergo ineptè garrunt Advocati Westerholti, quòd Canonici diversum Collegium Montibus & alibi constituent? Pergit Zypæus infra: *sed & supra reliquum Clerum supereminet, dignissimum locum sustinente Abbatissâ.* Quæ ergo ineptiæ, dum dicunt Romani, CANONISSAS SECULARES in isto Mixto non esse simplex dignius & potentius, ex eo, quòd tam Canonici, quàm Canonissæ unicum in eodem Collegio representent Caput, & constituent corpus; nam Papæ! quàm bellum id, quàm doctum principium! secundùm quod, cum pes & caput in eodem homine unum constituent corpus, ex Romanorum Aphorismis caput non est dignius & præcellentius pede; & cum in eodem Capitulo ultimus Canonicus cum Decano, aliisque Dignitatibus unum constituent corpus, Decanus, & reliquæ Dignitates non erunt quid dignius ultimo Canonico: quæ paradoxa! Pergit Zypæus infra: *Denique, ut uno verbo absolvamus: VIVUNT CANONICÆ, sicut ait Bonifacius VIII. NB. IN SUIS ECCLESIIS SECULARIBUS* (attendite Romani Advocati! Magnus hic Juris Consultus non, ut Vos, in vocabulo Monasterii paratrageat; non, ut Vos, paralogizat; non, ut Vos, nodum in scirpo, Mydam in fabâ, Laurum in mustacæo quærit; sed Ligonem Ligonem vocitatus, loco Monasteriorum in sensu Bonifaciano Seculares Ecclesias ponit, & ita omnem Vobis vitiligandi & cavillandi ansam uno ictu præscindit) *sicut ipsi Canonici Viri secundùm consuetudinem quarundam Provinciarum, ut inquit ille.* Et

Nu. 352.
Zypæus fu-
susculè &
articula-
tim allega-
tur.

Nu. 353.
Is vitiligi-
gationem
de voce
Monasterii
convellit.

Nu. 354.
Docet Mo-
nasterium
Bilsense,
aliaque Se-
cularium
Canonissa-
rum esse
Ecclesias
Collegia-
tas.

Nu. 355.
Docet Ca-
nonicos esse
de Collegiis
Canonissar,
mixtis.

Nu. 356.
Et Cano-
nissas secu-
lares pra
reliquo Cle-
ro eminere.

Nu. 357.
Loco Mo-
nasterio-
rum in
sensu Boni-
faciano po-
nit Eccle-
sias secular.

Nu. 358.
Et sic præ-
scindit Ad-
versariis
omnem ca-
villandi
ansam.

Nu. 359. *Quid Zypæus inferat ex verbis: vivunt ut in Secularibus Ecclesiis Canonici* *seculares, quid inde nos inferamus.* *suprà Zypæus ex eo, quòd Canonissæ Seculares vivant, ut in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares, subinfert: Atqui Canonici Seculares nec voto se obligant, nec ad continentiam perpetuam tenentur &c. adeòque dimissis Præbendis ad Nuptias convolare possunt &c. Pari ego jure subinfero: atqui Canonici Seculares vivunt & habitant separatim; ergo si Bonifacius VIII. egerit de Canonissis, quæ vivunt, ut in Secularibus Ecclesiis Seculares Canonici, egit de Canonissis viventibus, & habitantibus separatim. Pergit Zypæus infrà: Canonissarum ergo Collegia Secularia sunt, non Regularia: Canonissæ absolutè Seculares, non Regulares. Quod jam satis est dictum; sed Seculares Canonica, non Laica. Ecclesia illarum non Laica est, sed Collegiata Secularis, sicut Virorum. In eà vivunt sicut Canonici, ut dicit Bonifacius VIII., non ut Regulares; non tamen magis Laica, quàm Viri Canonici. Intellexistis Adversarii statum Canoniarum Secularium? Intellexistis statum Monasterii Belisensis? quod unicum hic Zypæus, ex professo de Canonissis Secularibus tractans, pro exemplo Regulæ adducit? legite Consultationem illam à capite: ibi sub initium: *Cum pluribus superioris inferiori que Germania locis talia Collegia sint fundata, ET COLLEGÆ, ETIAM UTRISQUE SEXUS, PRÆBENDAS POSSIDEANT &c. Abbatissa, quæ Collegii Caput est &c. solenni modo ex Juris dispositione, sicut alia veri nominis Abbatissa, eligi debet. Cap. Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6.* Si autem talis Abbatissa mixti Collegii Caput debeat eligi, juxta *C. Indemnitatibus §. penult.* quàm luteum figmentum est Idolum Advocatorum Westerholt. quod illi hæctenus ex mixturâ constârunt, & intentioni Winckelhauficæ, ipsique Veritati audaciùs quàm feliciùs opposuerunt! certè illud Zypæi sententiâ tanquam fulmine disjicitur. Omnes notas, pergît Zypæus de Abbatissâ Canonissarum Secularium loquens, *Ecclesiastica in suo sexu Dignitatis habet; membra autem & caput diverso jure censerî non possunt. Cap. Requisiti. de Testament.* Unde infert, Canonissas pari modo. ac earum Abbatissam, esse Personas Ecclesiasticas. Indè autem Ego fortissimè concludo, quòd Munsterbilsæ, & alibi in Collegiis Secularium Canonissarum, ut Canonissæ non sunt Professæ & Religiosæ; ità nec Abbatissæ sint Professæ, vel Religiosæ: maximè cum non liceat à Capite membra recedere. *Cap. cum non 12. de præscript.* & præsumi non debeat monstrum, cujus caput sit Religiosum, in membra Secularia; certè de Collegio Munsterbilsensi (cui Adversarii Abbatissam Professam affingunt) contrarium constat ex litt. B. ad finem Operis hujus.*

Poterant igitur Adversarii vel ex solo Zypæo loc. cit. non tantùm Munsterbilsensis Collegii, sed omnium aliarum Canonissalium Congregationum statum, si voluissent, didicisse, subòsque errores (si tamen verè ita sentiant, ut scribunt, quod vix credibile est) optimè dedidicisse. Sed sunt, quibus subinde error præ veritate arrideat. Si inspexissent Belgii Thucididem Myræum, *Lib. de Canonic. cap. 34.* collegissent MONASTERIUM Belisense, Collegium Secularium Canonissarum esse, vel

Nu. 362. *Solus Zypæus errorem adversariorum affatim convincit, docens Monasterium Belisense esse Seculare.*

vel ex eo, quod Myraus [qui isto libro de non aliis Canonissis, quàm de Secularibus agit] istic loci ex Professo de Monasterio Belisensi pertractet; maximè autem, quod in contextu dicat: *Belisense Monasterium hodie est Canoniarum Virginum Collegium extra Urbem Belisiam in Territorio Leodiensi. Est adhuc NB. NOMINE TENUS MONASTERIUM*, dicitur enim vernaculo idiomate Münsterbilsen, si autem sit tantùm nominetenus adhuc Monasterium è quòd līnguā vernaculā Münsterbilsen appellitetur; quis illud VERUM & FORMALE Monasterium vocitare salvā poterit veritate? multò autem maximè rei veritas excitati Capituli 34. sine elucescit. Ubi dicitur: *Est Collegium utriusque Sexūs Seculare.* Quomodo autem hæc cohærent cum figmentis Romanis? quomodo cum vero & FORMALI MONASTERIO? cum Regulari & Professâ Abbatissâ? ita certè, ut lux cum tenebris, veritas cum falsitate.

Nu. 363.
Idem doces
Myraus;

Si inspexissent popularem suum Guicciardinum, legissent apud illum in Descriptione totius Belgii, signanter in Descriptione Leodii pag. mibi 508. hæc formalia: *Bilsa Perinsignis ad Demeram Flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & amplissima Abbatia, Munsterbilsen vulgò appellatâ conspicuus: & Eam etiam colunt Canonica Nobili Stirpe prognata, quæ & ipsa cum visum est, Nubunt.* An ex vero & Formali Monasterio nubitur? an non hinc ad evidentiam elucet Monasterium Belisense Collegium esse Secularium Canonissarum? Scripsit autem Guicciardinus Anno 1560. triginta quatuor annis ante Decisionem Rotalem in Leodiensi Abbatissarūs Anno 1594. prius editam. Unde ante illam Decisionem Rotalem, imò diu ante Caput Indemnitatibus, Monasterium Belisense Secularium fuit Collegium Canonissarum vid. num. 67.

Nu. 364.
Idem Guicciardinus.

Si inspexissent Decisionem Rotalem in Leodiensi Coadjutoria 17. Maji 1680. coram Vice-Comite; vidissent manifestè, Monasterium Belisense non verum, formalèque Monasterium; sed reverà esse utriusque Sexūs Collegiatam Ecclesiam. ibi: *Postquam Sacra Congregatio Consistorialis demandaverat relaxationem Supplicationis Coadjutorie Ecclesie NB. Collegiata utriusque Sexūs loci Münsterbilsensis, subinvocatione S. Amoris.*

Nu. 365.
Idem Rota
in Leodiensi
Coadjutoria.

Eterit qui adhuc grunnire contra manifestam veritatem audeat; quod Monasterium Belisense sit verum & formale Monasterium; & non Collegium Secularium Canonissarum, Freckenhorstensi, ut lac lacti, per omnia simillimum? Adde Testimonium, quod lit. B. in fine habetur.

Nu. 466.
Unde evidens est Monasterium Belisense esse Secularium Canonissarum Collegium.

Ergò in facto erratum est ex Informatione Advocatorum Westerholicorum, dum Monasterium Belisense, pro vero, & formali Monasterio falsò venditârunt!

Finge reverà Monasterium Belisense, non Collegium Secularium Canonissarum; sed (ut vanè jactatur) verum esse, & formale Monasterium; tamen etiam

Nu. 367.
Si Caput
Indemni-
tatibus
compre-
hendat
mixta Mo-
nialium;
quare non
etiam mix-
ta Canonis-
sarium Col-
legia? Ar-
gumentum
hoc est ad-
versariis
insolubile.

in hâc hypothefi, si consequenter loqui velint Advocati Romani, absciffè mihi
permittere congentur; quod *Caput Indemnitatus* (etfi effec correctorium) §. *fu-
pradiâta*, complectatur mixta, adeoque Collegium Freckenhorstense; nam sic,
contra eos insurgo eluctabili hoc, & irrefragabili argumento: in hypothefi, quod
Monasterium Belisienfe mixtum, fit verum Monasterium, tamen (ut declaravit
S. Congregatio in Decifione Rotali in *Leodiensi Abbatiffatûs* cit. utque admittunt
Advocati Romani) nihilominus continetur Abbatiffalis ejufdem electio, Ca-
pite *Indemnitatus in principio*; ut illi, hæc duo verba corruptè adjiciunt; non
obftante, quod Caput *Indemnitatus*, tam *in principio*, quam in §. *Supradiâta*.
Correctorium fit Juris juxta ipsos Adversarios; qui volunt ante *Caput In-
demnitatus* vi *Capitis cum in cunctis de Electione*, licitum fuiffe tam Regu-
lares, quam Seculares Abbatiffas eligere, in anno ætatis 25to.

Ergo etiam Jura Correctoria protendunt fe ad casum mixtum. Ergo etiam
Caput Indemnitatus. §. *Supradiâta*. etiamfi reverà effec Correctorium Juris,
porrigeret fe ad casus mixtos, & ad Collegia Canoniffarum mixta, maximè cum
omnia omnino, quæ Capite *Indemnitatus in principio*, de Monialibus statuta
sunt, *spho supradiâta*. exceptis ibi positis, ad Collegia Canoniffarum extendan-
tur, ibi: *Supradiâta siquidem, nedum in Monasteriis, in quibus sunt Monta-
les &c. sed etiam in illis, ubi sunt Mulieres, quæ &c. vivunt, ut in Secularibus
Ecclesiis Canonici Seculares, volumus NB. per OMNIA OBSERVARI.*
Sic ergo *Caput Indemnitatus*, etfi Juris Correctorium, *in principio* fe extendat
ad Monasteria Monialium mixta; quidni & *spho supradiâta*, etfi correctorium
effec, fe extendat ad Collegia Canoniffarum mixta? quæ hic amabo, disparitas
dari prudenter poterit? cur magis mixta Monialium, quàm Canoniffarum mixta
Monasteria sub *Caput Indemnitatus* cadunt? solidam si hic differentiam dederis,
eris mihi magnus Apollo.

Nu. 368.
Argumen-
tum idem
insolubile
mixtura
certa Ele-
ctionem
activam
non sub-
trahit Ca-
piti *Indem-
nitatus*.
Ergo multò
minus
mixtura

Sed intendo vim argumenti: in Sententia Judicum Romanorum *certa mix-
tura* non officit Electioni *Active* Canoniffarum, quin debeat fervari *Caput In-
demnitatus*. Ut ipsi concedunt in Monasteriensi Abbatiffatûs Lunæ 9. Junii
1727. coram Aldravando *vers. Quatenus vero*. Ergo nec officit *certa mixtura*
Electioni passivæ, adeoque & Collegium mixtum; *Caput Indemnitatus*, tam
in Electione passivâ, circa ætatem triginta annorum; quàm circa Electionem
activam fervare debet. Quam enim hîc somniabimus disparitatem? sed urgeo:
si mixtura *certa* non obftet Electioni passivæ; multò minùs obftabit mixtura
dubia, vel nulla; in mixtorum autem Collegiorum Electione *activa*, adest
quidem *certa mixtura*; quia eligunt Mares, & Feminae: in Electione autem
passivâ, mixtura ad summum dubia est. Imò *evidenter nulla* est mixtura, quia
eligitur tantùm Femina, persona simplex. Ergo, si Electio activa Collegiorum mix-
torum non obstante *certa mixtura* pertineat ad *Caput Indemnitatus*; multò
magis

magis ad illud pertinebit Electio passiva, non obstante mixturâ dubiâ, vel potius nulla; quia certum est, quod titulo mixti minùs noceat mixtura dubia, vel nulla; quàm mixtura certa. Quid ad hoc? certè nil nisi verba inania dari poterunt. Sed acuo adhuc magis argumentum: dicitur in Decisione penult. vers. *Hinc autem Doctori*. Abbatissam Monasterii Belisensis mixti esse Regularem: quaero jam an Canonissas quoque Regulares esse putent, vel Seculares? de Canonicis non dubitabunt eos esse Seculares; quia legunt in cit. *Leodiensi Abbatissatus num. 8. prædictum textum habere locum, etiam, quando Canonici Seculares adfunt simul cum Mulieribus*. Unde evidenter colligitur in Monasteriensi S. Amoris Electione Canonicos Seculares cum mulieribus concurrisse. Quidquid autem respondeant duplicem mixturam in Monasterio-Belisensi Electione admittant, necesse est. Unam Virorum, & Feminarum: Regularem, & Secularium alteram. Hac tamen duplici mixturâ non obstante conceditur in ultimâ hujus causæ Decisione 4. Februar. Ann. 1732. num. 11. quod Tridentinum sess. 25. cap. 7. de Regularib. complectatur Electionem munsterbilsensem, cum tamen Tridentinum loco citato (ubi quadraginta annos in Abbatissâ Regulari requirit) in principiis eorum dupliciter sit *Correctorium Juris*, nam primò Tridentinum loco citato in principiis eorum corrigit *C. cum in cunctis de Electione*; juxta illos, in Abbatissâ duntaxat viginti quinque annos exigens: Secundò: corrigit *Caput Indemnitatibus de Electione in 6. annis triginta contentum*; cum tamen Tridentinum loco citato quadragenariam ætatem omnino requirat. Ibi: *Abbatissa &c. eligatur, non minor annis quadraginta*. Jam sic fortissimè insto: mixtura non obstat quominus Concilium Tridentinum ex duplici Capite *Juris Correctorium* comprehendat Electionem monasterii Belisensis, ut falso supponitur, dupliciter mixti; ergo multò minùs mixtura obstabit, quin *Caput Indemnitatibus* (quod fingitur esse, & non est, unici Juris, scilicet *Capitis cum in cunctis de Electione*, correctorium) comprehendat Electionem Collegii Freckenhorstensis, solummodo ex Feminis & maribus, adeoque unico tantum titulo mixti; nam si mixtura obstet; evidens est, magis mixturas duas, quàm obstare unam: & si dispositio ad mixta ideo non sit extendenda, quia est *Correctoria Juris*, multò minùs erit extendenda, quia est *Correctoria Jurium*.

Unde manifestè apparet, quàm clarè etiam in falsissimis Adversariorum suppositis, nedum in sensu veritatis, militet pro nobis tota Decisio Rotalis in Leodiensi Abbatissatus cit. & relata inibi Sacræ Congregationis irrefragabilis Declaratio.

Interim verum est, verùmque manebit

*Dum juga Montis Aper, dum flumina piscis amabit;
Dùmque Thymo pascentur Apes, dum rore Cicada(a)*

(a) Virgil.

dubia vel potius nulla, Electionem passivam Capiti illi subtrahit.

Nu. 369. 3tium insolubile argumentum quod mixtura una minùs obstet, quàm duplex.

Nu. 370. S. Congregatio & Rota in Leodiensi Abbatissatus, etiam in falso adversariorum supposito, aperte militans pro Authoris Sententia.

Quod

Nu. 371. *Sequitur manifestè Monasteriū Belisense esse seculare; & hinc casum præsentem in Leodiensi Abbatissatūs cit. clarè decidi.* Quod primò Collegium monasterio - Belisense, vulgò münsterbilsen sit, fuerit-que ante annum 1594. imò ante tempora Bonifacii VIII. Seculare, non Regulare, seu Religiosum: quod secundò Sacra Congregatio ab Rota in Leodiensi Abbatissatūs num. 2. allegata, evidentissimè dirimat litem præsentem Freckenhorstianam; ità ut nec elidi, nec eludi queat falsissimis & inanissimis, quas Adversarii dant interpretamentis, seu veriùs cavillis: quod tertio consequenter sinè omni justà, solidàque causa in duabus ultimis Decisionibus à duabus prioribus sit recessum.

Sed ut in viam redeam (à qua me tantisper monasterium Belisense, ejusdem-que Status, paulò accuratiùs examinatus, avocavit) quis, si usum audiat optimum loquendi magistrum, Freckenhorsteni Collegio, ex eo quod illic separatim habitetur, monasterii nomenclationem abroget, abjudicètque?

An est, qui somniet in Cathedralibus Germaniæ Ecclesiis, adhuc servari illam dudum extinctam, in uno Refectorio, in uno Dormitorio, in uno Claustro, vitæ communitatem? at *ETIAMNUM* (verba sunt Eruditissimi Caroli du

Nu. 372. *Etiannum Cathedralis Germaniæ Ecclesiæ Monasteria vocantur.* Fresne in *Glossario V. Monasterium*) in Germaniâ *Cathedrales Ecclesiæ dicuntur Münster (Monasteria) ut observant Nebridius Mundelheimius Epist. 17. antiq. Monast. Et Gretzer L. 1. Observationum, ad vitam S. Willibaldi cap. 17. Itaque Ecclesiæ Cathedrales, Attrebatensem, & Cameracensem, Monasterii nomine, donat Baldricus Noviom. sic perinde Marianus Scorus &c. Ecclesiam Cathedralē Moguntia (quæ primaria totius est Germaniæ) Monasterium Episcopale, & Dodechinus Monasterium Principale, vocant. ita du Fresnius.*

Sic Cathedralis Paderbornensis Monasterium appellata est: Henschenius in Actis Sanctorum ad 10. April. in vitâ S. Paterni reclusi ibi: *Anno MCVIII. Padelbrunna Civitas cum duobus Monasteriis, id est Episcopatus, & Monachorum Feria VI. ante Palmas igne conflagravit. Ubi per Monasterium Episcopatus Cathedralis Ecclesia; per Monasterium Monachorum, Abdinghovensē Benedictinorum Cœnobium, intelligitur.*

Nu. 373. *Exemplum est in Cathedrali Monasteriensi Westphalia, à quâ tota patria nomen trahit.* Sic Cathedralis Monasteriensis, usque adeo Monasterii nomen non est dedignata; ut illud etiam in hunc usque diem, & toti Civitati Monasteriensi (quæ Monasterium hodièque appellatur) imò & toti Patriæ tanquam titulum honorarium communicarit. Quod autem Cathedralis Monasteriensis Monasterii nomen ferat; cum ex ipsâ voce *Monasteriensis*, tum passim ex Historicis elucescit. De hac Cathedrali ità scribitur in Actis Sanctorum Belgicis in Vitâ S. Ludgeri Monasteriensium Proto-Episcopi ad 26. Martii num. 20. *Rex Carolus eundem Virum Dei Ludgerum, Pastorem in Parte Occidentali Saxonum constituit, cujus Parochia & Sedes Principalis, in Pago Sudergoe, in loco cujus vocabulum est, Mimigernesfort (nunc Monasterium, urb. celeberrima) ubi Domino ipse honestum construxit Monasterium, sub Regulâ Canonica, Christo famulantium.* Per quod Monaste-

Monasterium, Historici Monasterienses Collegium Cathedrale intelligunt; cum Divus Ludgerus apud Mimigernfordenses, seu Mimigardenses non aliud, quam Cathedralitium Monasterium extruxerit. Clarius id adhuc liquet ex Henschenio loc. cit. num. 39. ubi ita de Divo Ludgero loquitur: Qualiter Monasterium, Episcopalem suam Sedem respexerit. Et ex Diplomate Sancti Erphonis Monasteriensium Episcopi Freckenhorstensis nostris Canonissis dato, apud Boichorstum, Scriptorem Domesticum in vita S. Erphonis. ibi: Secundum illas carnes, quae Monasteriensibus Fratribus in majori Monasterio dantur. Ubi per majus Monasterium nemo non Cathedrale Collegium intelligit. Unde recte eruditissimus Westphaliae Polyhistor, Nicolaus Schaten ad annum Christi 796. verissime scribit: Passim à Scriptoribus Monasteria Canoniorum haud secus, ac Monachorum appellantur. & infra: nihil Scriptoribus frequentius, ut sit NB. Supervacuum hoc velle monstrare, ex quo vocis usu Urbs, & Diocesis Monasteriensis à celebri tum apud illos Monasterio, quod Canoniorum erat Collegium, ETIAMNUM nomen suum retinent.

Si autem Cathedralia Collegia, seu Ecclesiae ETIAMNUM non obstante notoria vita singulari recte Münster, seu Monasteria, nuncupari possint, & actu nuncupentur; quis Collegiis Secularium Canonissarum tot secularis quiete possessum disputabit Monasterii nomen sub inanissimo praetextu, quod in illis non servetur vita communis, in uno Claustro, in uno Refectorio, in uno Dormitorio &c. &c.? Estne, qui vel hiscere ausit, quod in Collegiatis Ecclesiis Canonici Seculares impraesentiarum, & à temporibus Bonifacii Octavi, in antiqua vitae communitate claustraliter perfistant? & tamen quis nescit, & moderno tempore per Germaniam Collegiatis Ecclesias Münster, seu Monasteria etiam antonomastice appellari? Quis unquam in Regia Caroli Magni Urbe Aquisgrani fuit; & non audivit illic Principem Basilicam Münster, seu Monasterium à Summis, imis, Medioximis vulgò vocari?

Quis Eiffliam perlustravit, & non advertit in illius Metropoli Collegium Secularium Canoniorum SS. Martyrum Chrysanthi & Dariae promiscue ab omnibus Münster, Monasterium, indigitari. Münstermeinsfeld, sive Monasterium Meinsfeldense (quod insigne est in Patria Trevirensi Canoniorum Secularium Capitulum) nomen Monasterii, quod fert, toti isti communicat districtui; cui Münster-Meinsfeldia, seu Monasterio-Meinsfeldia nomen est. Si autem usus Collegio Secularium Canoniorum seorsim habitantium nomen Monasterii indere potuit; indere Collegio Secularium Canonissarum cur non potuit? sunt pariter Canonissarum Secularium Collegiata Ecclesiae: & haec, & illae vocantur Monasteria; & ne sciolis justa daretur ansa disceptandi; qualia Bonifacius VIII. Capite Indemnitatibus §. penult. intelligeret Monasteria Canonissarum Secularium;

Nu. 374.
Cathedralis Monasteriensis antonomastice Monasterium vocatur.

Nu. 375.
Vita singularis non impedit, quin Cathedralis Ecclesia Monasteria vocentur.

Nu. 376.
Collegiata multa hodieque in Germania Monasteria nuncupantur. ut Aquisgranensis, Monasterio Eifflia, Monasterio Meinsfeldensis.

T

ex-

expressè addidit : in quibus Monasteriis , ita viveretur , ut vivunt in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares. Ne quis Monasteria strictius dicta , vel Claustralem vitæ communitatem desiderantia contra expressum textum requirere , nisi cavillatoriè , possit. Sed quibus non indagandæ , sed oppugnandæ veritatis studium est , nemo unquam sat clarè leges condiderit ; habebunt semper nebulas , quibus vel Solem Meridianum obfucent.

Quis nisi in universis Ecclesiis Secularibus communiter victitari , & habitari ? Et tamen utque adeo universæ Ecclesiæ , præsertim in Germaniâ nomen Monasteriorum retinuerunt , & retinent : *Universim Ecclesiæ omnes Monasteria dicta.* Dufresne in Glossario med. & infim. Lat. V. Monasterium.

Nu. 377. *Omnes Ecclesia Monasteria sunt dicta.* Et Appellatione **MONASTERII** veniunt Ecclesiæ Seculares. Tuschus Practicarum Concl. litt. M. concl. 338. n. 5. liquet ex Concilii Rothomagensis celebrati Anno 1072. capite 14. ibi : *Nuptia non in occulto fiant ; neque post prandium ; sed Sponsus , & Sponsa jejuni à sacerdote jejuno in Monasterio benedicantur.* An hic *Monasterium* significat locum , in quo in communi vivitur ? communiter estur ? communiter laboratur ? communiter dormitur &c &c ? si autem *Secularibus Ecclesiis* nomen Monasterii eripere non potes ; quo Jure id Collegiis Secularium Canonissarum auferes ?

Nu. 378. *Titulus hujus causæ , nempe Monasteriensis Abbatissatus : ad verjariorum cavillationem consumit.* An necdum perpudet Romanos Advocatos litis de voce *Monasterii* contra mentem Bonifacii octavi , contra communem loquendi usum , contra omnes Autores , inauspicatò sanè , & indoctissimè motæ ? certè si vel titulum hujus causæ , scilicet *Monasteriensis Abbatissatus* : Romani inspiciant ; cur de objectiunculâ sua erubescant , habent ; nam ut impudens foret scilicet facinus , si Diocesi isti Monasteriensis titulum (quem à majore Monasterio , Cathedrali Ecclesiâ hausit) sub quocunque prætextu in controversiam vocare vellent ; ita longè impudentissimum est Freckenhorsteni Collegio *Monasterii* titulum (quem & usus , & Bonifacius VIII. omnibus hujusmodi Canonissarum Secularium , hoc est singulariter viventium Parthenonibus imposuit) ademptum ire , & sub hoc prætextu Electionem Freckenhorstensem à dispositione Capituli *Indemnitatibus* abjugare , & absolvere. Si autem vocabulum

Nu. 379. *Abbatissa , Abbatissa tus , & Monasterium , correlativa sunt.* *Abbatissatus* penitius expendatur , an non id Relationem ad *Monasterium* dicitur an non correlativa sunt , *Abbatissa* & *Monasterium* ? Ubi *Abbatissa* sinè *Monasterio* ? nempe *Abbatissa* in sensu pressiore , *Monasterium* strictius dictum ; contra *Abbatissa* latiùs dicta (quales sunt Antistitæ Secularium Canonissarum) *Monasterium* latiùs sumptum essentialiter respicit ; ita ut qualis *Abbatissa* , & qualis *Abbatissatus* ; tale sit *Monasterium* : nam Schardius in *Lexico Juridic. V. Abbatissa* , sic ait : *Abbatissa dicitur Ascetiarum Antistes* : Jam autem **ASCETERIA** vocantur *Monasteria* in Codice Justiniani. ut inquit *Henrichus Petri* in suo *Dictionario V. Asceteria*. Hinc meritiò hujus

Con-

Controversiæ Rubrica : *Monasteriensis Abbatissatus*, ruborem Adversariis incutit, ut qui Freckenhorstensis, *Abbatissa* & *Abbatissatus* vocabula, gratis permittunt; *Monasterii* autem nomenclaturam omnibus copiis, & toto inanissimorum verborum exercitu eisdem ereptum eunt. Sed quàm manifestè, quàmque turpiter hallucinentur, ad plenam satietatem, utinam non ad Nauseam! sequens demonstrabit Articulus.

Sphi TERTII

ARTICULUS SECUNDUS.

Exuberanter evincit, individuale Collegium Freckenhorstense, similiâque omnia Secularium Canonissarum Collegia, & nunc, & olim nullo habito respectu singularis vitæ, vocari Monasteria, Cœnobia, imò Claustra apud Doctos, & Indoctos.

I Gnoscite Lectores Germani, ignoscite Belgæ, & Lotharingi; quod dum rem lippis & tonsoribus apud vos notam, tam operosè demonstrare conor; actum agere & vestrâ abuti videar patientiâ. Solem me [quod ajunt] accensis facibus adjuvare diceris. Ita est: Solem; sed *veritatis*, qui quidem apud vos, plenissimo meridie, & pueris micat, & puellis; sed qui apud Adversarios plusquam Cimeriis falsissimorum sophismatum, cavillorum, paralogisimorum tenebris, non obductus tantum; sed potius extinctus est; accensis facibus adjutum eo. Quare, ut laboranti veritati succurram, ea hoc loci expedio argumenta; quibus vel ipsa Impudentia contradicere erubescat. Negant & pernegant Advocati Westerh. Collegium Freckenhorstense, similiâque (ubi singulatim habitatur) Canonissarum Secularium Collegia esse, & vocari Monasteria; adeoque illis haud convenire literalem dispositionem *Capitis Indemnitatibus*, totis lateribus ad ravim usque clamant. Sed Freckenhorstense & omnia similia Collegia esse & vocari *Monasteria*, *Cœnobia*, subinde etiam *Claustra*, *millenis*, imò panè *infinitis*, si vacaret, evincere possem testimoniis. At cum Natura & Jura horreant omne superfluum. *L. 1. §. Quibus. 2. de nov. Codic. L. fin. C. Qui admitti ad honor. possession. & in proem. decretal. ibi: ressecatis superfluis*; tot tantum producam, quot pertinacissimum etiam, dummodo rationis compos sit, convincere possint.

Nu. 380.
Cur res clarissima tam operosè probetur.

Nu. 381.
Collegia Canonissarum, Monasteria dici infinitis posset probari Testimoniis.

Nu. 382.
*Superflua
fugienda.*

Ordior ab individuali Collegio nostro *Freckenhorstensi* : quoties non illud **MONASTERIUM COENOBIVM**, imò Claustrum à Neotericis, usquequaque eruditissimis Scriptoribus appellatum est : Pater Nicolaus Schaten S. J. celeberrimus Westfalix sub Episcopo Ferdinando Fürstenbergio Historiographus, editus Neuhausii anno 1693. *Part. 1. Annal Paderbornens.* ad ann. 860. pag.

Nu. 383.
*Frecken-
horstense
Collegium
ab Erudi-
tissimis ho-
dieque
Monaste-
rium,*

153. *ad marginem*, hæc habet formalia : **FUNDATUR MONASTERIUM FRECKENHORSTENSE** : in contextu verò ista : *Magna fuit per Westfaliam emulatio Religionis in fundandis &c. Monasteriis ; accessit enim post Herivordense & Bodocense, COLLEGIUM FRECKENHORSTENSE ; ubi vides vocabulum Monasterii & Collegii confundi. Et infra: Alterum post id tempus Monasterium Herskrocense &c. constructum. Ergo respectu illius primum fuit Freckenhorstense Monasterium.*

Idem Schaten in Indice V. *Monasteria*. Ibi : *Monasteria & Collegia Virorum & Feminarum conduntur. Asbecense &c. Eltenense &c. Essendiense &c. Freckenhorstense &c.* En, ut Eruditissimus hic Scriptor vocabula *Monasterium & Collegium* hic pro Synonymis habuerit !

Joannes Bolandus S. J. nobilissimus Actorum Belgicorum in vitas SS. Scriptor Hagiographus Anno 1643. in vitâ S. Thiatildæ, primæ Collegii Freckenhorstensis Abbatissæ, in *Addend. ad 30. Januarii*, habet sequentia de nostro individuali Collegio :

Pag. 1154. ad marginem primæ Columna : S. Thiatildis MONASTERIUM ubi situm. intellige, Collegium Freckenhorstense.

Pag. 1156. column. 2. in medio : MONASTERII FRECKENHORSTENSIS origo.

Pag. 1157. ad marginem col. 2. de Ewerwordo Freckenhorstensi Fundatore : Templum struxit &c. dein MONASTERIUM.

Pag. 1158. in contextu : Beata autem Geva usque ad finem vitæ in prædicto FRECKENHORST MONASTERIO perseveravit &c.

Pag. eadem in contextu : Dubium non est, permultos mirari, cur prædictus Beatus Vir Ewerwordus Possessionem suam Virginibus, S. Bonifacio famulantibus tradiderit; cum NB. nullum aliud Monasterium Virginum in his regionibus illi attulatum sit.

I nunc Logomache, & Nomenclationem *Monasterii* (quam toties à duobus eruditissimis & expertissimis Scriptoribus, ut alios innumeros præteream, Collegio Freckenhorstensi dari vides, & invides) eidem abscisè sub quovis prætextu etiam vanissimo denega. Certè quivis impartialis hinc manifestè colliget, quòd & Eruditi hac in re vulgari elocutioni conspirent, quâ Freckenhorstense, similiæque Collegia olim, ut nunc *Monasteria* vulgariter appellantur. ; ut ipsi Adversarii concedere coguntur in *Restrictu facti & jur. in tertiâ proposit. num. 60.* Ibi : *At-
testatur*

restantur & deponunt, quòd Freckenhorstense & similia Collegia Canonissarum antiquitus, ut à Majoribus suis audiverunt, vocata sint Monasteria; & adhuc hodie vulgariter vocari Monasteria à plebe seu Rusticis soleant, quod quidem testimonium ex eo Adversarii oppugnant, quòd cantet vulgariter à Plebe & Rusticis vocari MONASTERIA; quasi verò vulgari locutioni haud sit deferendum. Sed toto cælo Viri boni à vero aberrant, cum à num. 321. quàm prolixè, tam evidenter probaverim, vulgari locutioni inhaerendum quàm maximè, ut cui se tam Jus Canonicum & Civile, quàm omnes Eruditi accomodent.

Maneat itaque tanquam certo certius, quòd individuale hoc Freckenhorstense Collegium apud Doctos peræquè atque apud Indoctos, & prisca & nostris temporibus MONASTERII nomine veniat; quòdque eapropter illi Caput Indemnitate non sensu tantum, sed & literà tenus, punctualiter & exactissimè conveniat; maximè cum dudum Demonstratione 2dâ, 3tiâ, & 4tâ plenè evictum sit, quòd ipse Legislato Bonifacius VIII. non aliis Canonissis, quàm singularem habitantibus, & extra Communitatem (ut vivunt Canonici Seculares in Ecclesiis Secularibus, quæ pariter MONASTERIA nuncupantur teste numero 372.) viventibus Legem præscripserit, in Cap. Indemnitate §. penult.

Nec MONASTERII tantum, sed & COENOBII vocabulum passim à gravissimis Scriptoribus individuali Freckenhorstensi Collegio imponitur.

Ex hac porrò Geva imagine (verba sunt supra laudati Bolandi loc. cit. pag. 1156.) facere conjecturam licet, non Monachas principio &c. sed Canonicas fuisse, ab ipsa institutione hæc Sanctimoniales &c. quid, quod Puellarum appellatio ex Ludovici Pii formulâ, Canonicarum ferè propria, in citatis Libris Ritualibus aliisque hujus NB. COENOBII monumentis, perpetuò his tribuitur.

Idem paulò antè pag. scilicet 1154. Ipsa certè Thiatildis præclarâ amita sua institutione ad omnem adolevit laudem, uti & præfici COENOBIO meruerit; scilicet prima Freckenhorstensium Abbatissa.

Pag. eâdem: Elisabetha Comes de Monte, Abbatissa Templi COENOBIIQUE restauratrix, quæ circa annum 1610. præfuit.

Pag. 1159. Erat in Ecclesiâ eâdem, nomine Legvvech, ad quam mox facta est Vox Cælitus, ut crucem &c. ad quoddam COENOBIIUM, quod FRECKENHORST vocatur, deferret. En Collegium Freckenhorstense usque ad eò Voce cælesti Cœnobium seu Monasterium appellatur. Et erit adhuc, qui contra illud nomen coaxare ausu? taceant Rana, dum Cœlum tonat!

Pag. eâdem Cum magnâ festinatione usque ad COENOBIIUM FRECKENHORST &c. properabat.

Pag. eâdem At illi omni dilatione posthabita &c. S. Crucem cum maximâ veneratione ad COENOBIIUM istud perduxerunt.

Eruditissimus Henschenius, Bolandi in vastissimo illo opere strenuus Coadju-

tor in vitâ S. Ludgeri 26. Martii n. 57. litt. O. ita scribit : *Est FRECKENHORST Nobilium Canoniarum COENOBIIUM, in Monasteriensi Diocesi prope Oppidum Warendorp, quo de Oppido ac COENOBIO fuse actum tom. 2. Januarii pag. 1154. ad vitam S. Thiatildis.*

Albertus Boichhorst, curiosissimus & accuratissimus Monasteriensium Scriptor in vitâ S. Erphonis decimi septimi Monasteriensis Episcopi editâ Monasterii Anno 1649. duo exhibet Diplomata, Freckenhorstensis ab hoc Præsule concessa, in quorum utroque Collegium FRECKENHORSTENSE COENOBIIUM appellatur in primo : *Ejusdem videlicet FRECKENHORSTENSIS COENOBII Sororibus.* In secundo : *Tertiam Præbendam FRECKENHORSTENSIS COENOBII.* Ubi vides *Cænobium* adhuc vocari post factam divisionem Præbendarum, abjectamque vitam communem.

Nu. 385.
Imò Claustrum appellatur.

CLAUSTRUM quoque, etsi rarius, idem individuale Freckenhorstense Collegium indigitari leges. Bolandus loc. cit. pag. 1158. litt. B. ibi : *Ejusdem tamen generis mala sunt hodie in horto Claustrum FRECKENHORST.*

Idem pag. 1156. ibi : *Ad sinistrum Templi latus jacet vetus & amplum CLAUSTRUM Canoniarum.*

Quàm ergo futile, quàm inanis, quàm ridicula est Controversia, quam Advocati Westerholtici nullius Doctoris auctoritate instructi, contra omnium Authorum Sententiam, contra binarum Florentissimarum Universitatum Responsa, contra Praxin totius Belgii, contra antiquam Rotæ mentem, contra iteratas S. Congregationis Declarationes temerè excogitarunt de nudo Monasterii vocabulo?

Sed hætenus de solo Collegio Freckenhorstensi pauca Testimonia primoribus labris delibavimus. Ea autem, quæ de similibus Collegiis apud Authores passim occurrunt, quis sub sensum & in numerum cogat?

Cynphia segetis citius numerabis aristas. (a)

Vere prius flores, æstu numerabis aristas. (b)

Nu. 386.
Omnia Canonissarum Secularium Collegia olim & nunc Monasteria vocantur.

Certè, quotquot de Canonissarum Secularium Collegiis tractant; Ea, ut olim, ita nunc quoque MONASTERIA vel COENOBIA sine omni scrupulo vocant, non obstante, quòd jam ante tempora Bonifacii à communi ad privatam vitam secesserint; ut luculentissimè demonstratum Demonstrat. I.

Sic Collegium Secularium Canonissarum *Nivelense* Monasterium appellat Myræus de Colleg. *Canonic. cap. 38.* ibi : *Id MONASTERIUM n.odd est Capitulum utriusque Sexus, in quo Canonissæ nobiles & seculares digniorem locum obtinent.*

Nu. 387.
Pater in Collegio

Sic Collegium Secularium Canonissarum *Thorense* idem Myræus *cap. 64.* MONASTERIUM cognominat. ibi : *Quod ad Thorense Monasterium, est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canoniarum illustre ac potens Collegium &c. quibus quidem Virginibus in sacris muneribus obeundis SUBSERVIUNT sex Canonici.*

Nu. 388.
& Thorense,

(a) Ovid. de Pont. L. 2. E. 7. dist. 9. (b) Idem L. 4. Trist. E. 1. dist. 29.

Pari cognomento Thomafinus parte 1. Libr. 3. cap. 63. n. 6. Collegia Canoniffarum Secularium MONTENSE & MALBODIENSE donat ; dum ea COENOBIA intitulat. Ibi : EJUSMODI sunt NB. ADHUC celeberrima Canoniffarum Nobilium COENOBIA apud MONTES, MALBODII, & alibi. Ubi nota tò ADHUC ; nam inde evidenter fequitur, quòd eruditiffimus hic Author, cum omnibus aliis fentiat, Collegium MONTENSE, MALBODIENSE, aliàque fimilia non tantùm olim, fed ADHUC COENOBIA feu MONASTERIA effe & dici.

Nu. 389
Et Montensi Malbodiansique & aliis.

Quoties non Curia Romanæ Phoenix, Practicorum Dux, Cardinalis de Luca (qui unus ut Plato in hac materia iustar omnium effe poffit) quoties non ille pronuper in per brevi difcurfu Illuiffimum Collegium Effendiense, Freckenhorftensi perquam vicinum, & in quo Canoniffa plurimam partem Sereniffimæ, utpote natæ Principes Canonice mixtæ, ut fit in totâ Germaniâ, feperatim in diftinctis Curis, in loco immunitatis habitant ; eique fubjectum Collegium Rellinghufanum MONASTERIUM compellavit ? de Jurisdiction. tot. difcurf. 25. ? Curiofitatis caufâ ad plenam Adverfariorum confufionem numerum ineamus. Primò : in titulo fic habet : Colomensis, feu nullius. Exemptionis. Pro Abbatiffâ MONASTERII ESSENDIENSIS. Secundò : Difcurfum fic inchoat : MONASTERIUM ESSENDIENSE, cujus Abbatiffa Principis & Prelati figuram facit. Tertio pergit : Habet fub fe MONASTERIUM feu COLLEGIUM Rellinghufanum, cujus Prapofita per illas MONIALES feu CANONISSAS eligit folita, per iftam Abbatiffam confirmatur. En ! ut nomen MONASTERII & COLLEGII de Capitulis fecularium, feorsimque indubitatè habitantium Canoniffarum loquens tantus tamque practicus Author confundit ! Quarto ibi : Et cujus MONASTERII feu COLLEGIJ Ecclefie annexa eft cura animarum. Quintò ibi : Idcirco Archiepifcopus iftud MONASTERIUM feu COLLEGIUM Rellinghufanum vifitare volebat. Sextò ibi : Utrumque MONASTERIUM fubjectum habebat Clerum & populum &c. Septimò ibi : Difficultatem non levem habebam etiam cum ipfomet principali MONASTERIO ESSENDIENSI. Octavò ibi : Cum Privilegia exemptiva, quantumvis ampla fuffragentur quoad iftum MONASTERIUM & Perfonas intra ejus ambitum, non quoad Clerum. Nondò ibi : Utrumque MONASTERIUM &c. non cadit fub dictâ delegatâ Jurisdictione. Decimò ibi : cum Privilegia exemptiva difponerent de MONASTERIO ESSENDIENSI. Undecimò ibi : An fcilicet iftud effet unicum, & de menfa dicti MONASTERII principalis. Duodecimò ibi : Exemptio competens MONASTERIO principali, competat etiam ejus Grancis. Decimò tertio ibi : Reperentur res ipfius, & prædia ipfius MONASTERII, feu Ecclefie principalis. Decimò quarto ibi : Dici poffet MONASTERIUM feu Ecclefiam &c. natam effe fubditam &c. Decimò quinto ibi : Fama iustificabatur iftud MONASTERIUM feu COLLEGIUM Rellinghufanum.

Nu. 390.
Practicorum Rex, Cardinalis de Luca, noftris temporibus vigefies Collegium Effendiense & Rellinghufanum Monasteria appellat. & vel folus Romanos carillos difpat.

busanum. Decimò sextò ibi : Fundatum esse per quendam Abbatissam hujus MONASTERII Effendiensis. Decimò septimò ibi : Ipsum MONASTERIUM, principale quedam victualia &c. suppeditat. Decimò octavo, ibi : Præcipuum dicebam illud scientiæ & patientiæ Abbatissæ MONASTERII Principalis. Decimò nonò, ibi : Et in Terminis specialibus Emptionis Consimilis MONASTERII. Vigestimò & ultimò : Quando istud COLLEGIUM esset independens à dicto altero MONASTERIO.

En in tantillo Discursu Præxeos Romanæ Primpilus & Princeps non paucioribus, quàm omnino viginti vicibus Collegia Secularium, & notoriè seorsim habitantium Canonissarum, MONASTERII titulo ornat an onerat?

Et erit qui in posterum vel mutire audeat, hujusmodi Collegia non esse Monasteria? an necdum erubescunt Advocati Romani Westerholtici; quod Monasterii nomen Collegiis Secularium (quæ omnes seorsim habitant) Canonissarum Collegiis ausi sint detrahere, & in illo futilissimæ suæ vitilitigationis fundamentum ponere? an & Eruditissimo Cardinali de Luca, ut aliis Autoribus impingent; quod dum Collegia Canonissarum Secularium adeoque singularim, more Canoniorum Secularium habitantium, Monasteria vocat; sit NB. Persona ignara Juridici effectus? vah, quæ ineptiæ! dicere, quòd Persona, quæ Collegia Secularium Canonissarum extra communitatem habitantium MONASTERIA vocitant; ignara sint Juridici effectus. Ignarus ergo Juridici effectus fuit ipse Pontifex Bonifacius VIII. qui Canonissarum, suo tempore seorsim habitantium (ut demonstratum Demonstratione 1mâ, 2dâ, & 3tiâ) Collegia C. Indemnitatibus, §. penult. Monasteria appellavit.

Ignara Juridici effectus fuit, S. Congregatio, una cum Rota; quando utraque in Magistrali Decisione 17. post Tamburinium, Collegium S. Amoris Belisense Canonissarum separatim habitantium, ex usu quotidiano Monasterium appellavit.

Ignarus fuit Juridici effectus practicissimus Cardinalis de Luca; dum in brevissimo uno discursu, duo Canonissarum singularim habitantium Collegia Monasterii nomine vigesies insignivit.

Ignarus Juridici effectus fuit Doctissimus, & Publicus Lovaniensium Professor Vanelspen; dum part. 1. Jur. Ecclesiastici Univers. tit. 33. n. 15. de Collegiis Canonissarum Secularium distinctè habitantium; ita scribit: De his Canonissarum Secularibus, seu vitam NB. SINGULAREM agentibus, agitur in cap. 43. §. penult. de Electione in 6. ubi ait: à Bonifacio earum COLLEGIA, Monasteria dici. Ignari Juridici effectus fuerunt Viri omnigenâ Doctrinâ perpoliti, Thomasinus, Myraus, Bolandus, Henschenius, Schatenus, aliique passim, qui Collegia talia Monasteria nuncupant. Sed qui talia garriunt; tantis viris nec

Nu. 391. Exploditur cavillatio adversariorum garrientiū illos, qui Canonissarum Collegia Monasteria vocarint, ignaros esse Juridici effectus.
Nu. 392. Talia Bonifacius ipse, S. Congregatio, Rota, Cardinalis de Luca, Vanelspen, Thomasinus, Myraus Bolandus, Henschenius, Schatenus aliique innumeri hodie Monasteria nuncupant.

con-

conferri merentur. Quare, ut me ad Quincuncem Advocatorum Romanorum Westerh. convertam,

I nunc, & nudo pugna de nomine; si non
Belligerator eris, Verbigerator eris.

I nunc, & celeberrima Secularium Canonissarum *discretim* habitantium Collegia, nimirum MONASTERIUM S. FREGANDI apud Namurcenses; MONASTERIUM Superius & Inferius apud Ratisbonenses; MONASTERIUM Dominarum apud Tigurinos; MONASTERIUM BELISIENSE, sive MUNSTERBISEN apud Leodienses, aliisque similia Collegia MONASTERII nomine spolia; nil nisi risum indestaueres. Nec refert quod Advocati Romani Westerh. testes adducant testantes, quod Freckenhorstense Collegium non sit, vel dicatur Monasterium; Nam in his testimoniis utique Romæ conceptis, & præscriptis *Nox nocti* (ut hinc illud Psalmistæ Ps. 18. opportunè adhibeam) *indicat Scientiam*; nam ex ventre & contextu talium Testimoniorum patet; quòd Testes eundem errorem errârunt cum Advocatis Romanis hallucinantibus, quòd Monasterium esse non possit, ubi non vigeat vitæ Communio, in uno Claustro, in uno Triclinio, in uno Dormitorio; quod, si fortè requiratur ad rationem Monasterii strictissimè dicti; certè ad rationem Monasterii latius accepti, de quo Bonifacius VIII. in C. *Indemnitatibus*. §. *penult.* agit, quòdque Canonissis Secularibus id temporis jamtum, & dudum antè, privatim habitantibus assignat, minimè gentium desideratur. Adde, quod Testes illos appareat homines omninò rudes fuisse, dum testantur, quod COLLEGIUM FRECKENHORSTANUM OMNINO LAICALE SIT; nam apud Doctos omnes expedita veritas est, quod hujusmodi Canonissarum Secularium Collegia non *Laicalia*, sed *Ecclesiastica* sint; sicut & Canonissarum Secularium Collegia nemo, nisi stupidus, Collegia *Laicalia* appellaverit; cum indubitatum sit esse *Ecclesiastica*; sed boni Testes, si non Latini Sermonis, Juris Canonici certè ignarissimi, somniârunt Synonyma esse, tò *Laicale*, & tò *Seculare*; Unde & ipsos Jure retorsionis Canonissæ Seculares, meritò *Canonicos Laicales* compellabunt. Sed audiant præclari Testes Zypæum in Consultat. *Canonic. de Regularib. Consultat. 17. vers. Canonissarum ergo. Ibi: Seculares Canonica; non Laica. Ecclesia illarum non Laica est; sed Collegiata Secularis, sicut Virorum: in eâ vivunt, sicut Canonici, ut dicit Bonifacius VIII.* Ergo Bonifacius VIII. Autore Zypæo per *Monasteria C. Indemnitatibus*. §. *penult.* intellexit *Collegiata Seculares Secularium, seorsim habitantium, Canonissarum Ecclesias, non ut Regulares* (scilicet communiter vivendo) *Non tamen magis Laica, quàm Viri Canonici.* Et ex hoc textu discent *Collegium Freckenhorstanum, non omninò Laicale; sed esse omnino Ecclesiasticum.*

Nu. 393.
 Collegia
 quadam
 Canonissarum
 Secularium
 Anonyma
 mastice
 Monasteria
 vocata.

Nu. 394.
 In quo percent testes
 Adversariorum.

Nu. 395.
 Testes ignorantissimè dicunt
 Freckenhorstense Collegium,
 esse omnino Laicale.

Nu. 396.
 Collegia
 Canonissarum
 Secularium
 Ecclesiastica
 sunt, & vo-

*cantur Ec-
clesia Colle-
giata Secu-
lares, &
illa ad C.
Indemnitati-
bus perti-
nent.*

sticum. Discent etiam *Monasterium* esse & dici non quidem *Regulare*, vel *Religiosum*; sed *Seculare*, sed *Ecclesiasticum*: sed in sensu Bonifaciano, ubi ita vivatur, ut vivunt in *Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares. C. Indemnitatibus §. penult.* scilicet extra communionem in Curiis præbendalibus privatis; quo more tempore Bonifacii, & diu ante tempore Cardinalis de Vitriaco, & adhuc anterioribus temporibus totâ Germaniâ, toto Belgio, totâ Lotharingiâ victitabant *Canonice Seculares*; ipsam *SECULARIUM* agnomen tum non aliunde, quàm à desertâ vitâ communi, & arreptâ vitâ singulari mutuata, ut ad exuberantissimam evidentiam, & ad summam Partis Adversæ confusionem, demonstratum est *Demunstratione 1mâ, 2dâ, & 3tiâ.*

*Nu. 397.
Etiam si
nomen Mo-
nasterii
apud Colle-
gia Cano-
nissarum
exolevisset,
tamen ad
huc ad C.
Indemni-
tatis spe-
tarent.*

Sed quod *Freckenhorstense* similiâque Collegia hodie dum *Monasteria* appellentur, præsentem articulo omnino supererogatoriè, gratuitoque comprobavi; nam sive *Monasterii* vocabulum adhuc in *Canonissarum Secularium Collegiis* vigeat, sive penitus exoleverit, ad rem haud facit. Licet nomen illud (quod delicatas *Domicellarum* aures vulnerat) ab aulâ & usu recessisset; tamen quia non verbis, sed ipsi rebus *Leges imponimus. L. 2. C. Commun. de Legat.* Et res, scilicet *Canonissæ Seculares*, in eodem statu perdurent, quo fuerunt tempore Bonifacii, & ante hunc tempore Cardinalis de Vitriaco, eodem Jure regentur. Nam, ut tempore Cardinalis de Vitriaco, *Canonissæ Seculares Ministrantium cincta obsequio, in Dombus propriis honorificè & splendide epulabantur*; ita & nunc: ut tempore Cardinalis de Vitriaco *in iisdem Ecclesiis erant pariter Canonici Seculares*; ita & nunc. Verbo: *Quod de sui temporis Canonibus* (verba sunt *Zegeri Vanespen J.E.V. part. 1. tit. 33. n. 16 & fin.*) scribit *Vitriacus, id &c. totum de Hodiernis &c. Canonibus verificatur.* Et hinc cum temporibus nostris, omnino perfimiles sint *Canonissæ*; æquè *Nostratibus*, ac antiquis *Canonicibus* dispositio *Capitis Indemnitatibus. §. penult.* scripta foret, etiam si fortè nomen *Monasteriorum* in eorum Collegiis oblitteratum & antiquatum esset.

*Nu. 368.
Ostenditur
quàm in-
epta sit ex-
sepiuncu-
la de voce
Monasterii.*

Vide ergo *Candide & Veritatis amans Lector*, quàm inauspicatò, quàm indoctè, quàm temerè nullo ex omnibus Autoribus Duce, imò contra claram omnium Autorum Mentem, contra perpetuam Belgii, Lotharingiæ & Germaniæ Praxin, contra clara *Florentissimarum Universitatum Responso*, contra duplicem in hac, & simplicem in Causâ *Münsterbilfensi Rotæ Decisionem*, contra geminam *S. Congregationis Declarationem*, contra manifestam ipsius Bonifacii intentionem, *Advocati Romani Westerholtici* fabulentur, Collegia *Canonissarum* singularem vitam degentium [quod non sunt *Monasteria*] non spectare ad *C. Indemnitatibus. §. penult.* Ex qua *Fabellâ*, tanquam ex purulentâ & infectâ scaturigine ebulliunt hæ auribus *Canonicis* intolerabiles sequelæ. Imò, Quod, cum dudum ante tempora Bonifacii à singulari vitâ

*Nu. 397.
Ex illa se-
quitur
quod Boni-
facius leges*

Secu-

Seculares Canonice sint nuncupate, quod inquam, Bonifacius VIII. leges scripserit subjectis non supponentibus, sive personis in rerum natura non existentibus. 2do, quod omnes omnino AA. qui post tempora Bonifaciana Canonice Seculares, consequenter privatim habitantes, ad C. Indemnitibus. §. penult. retulerunt, turpiter sint hallucinati. 3tio, quod Curia Romana, quoties in Collegio Canonissarum singulatim habitantium (ut omnes omnino Canonice singularem vitam degunt) dispensavit in ætate 30. annorum, C. Indemnitibus. §. penult. requisita; notabilem injustitiam commiserit; ita ut de repetendis conveniri possit. Quarto, quod nulla unquam Canonissarum Secularium, utpote singulatim habitantium, Collegia obligata fuerint; nulla in posterum obliganda sint Capiti Indemnitibus. §. penult. Quinto, quod Praxis Belgii; quod Sententia Rotæ in Causâ Munsterbillsensi, & Declaratio S. Congregationis iniquissimæ fuerint, dum his Canonice Seculares singulatim habitantes contra Justitiam lautissimis & ditissimis Abbatissatibus sint indebitè privata. Taceo alias absurditates, quæ ex hoc Adversariorum indoctè concepto figmento, veluti è Vomica ebulliunt. Id solum fabellam illam suspectissimam reddere debet, quod nullus omnino Autor pro illâ ex omnibus, qui tam frequentes de Canonice Secularibus scriptarunt, allegari possit. *Si non tam absurdum deliramentum, quod defensorem non inveniat, teste Varrone: & si nec est mendacium, tam impudens, quod Assertorem non habeat* Authore Plinio (ut diximus. 256.) cogita mi Lector quo loco reponas, in quarum rerum classem redigas, quo titulo condecores Novitiam illam de Monasterio Fabellam, quam Advocati Romani nuper somniarunt, omni Defensore, omni destitutam Assertore; Obstupece tamen quod Advocati West. Sapientissimo & Illuminatissimo Rotæ Tribunali, tam inani, tam prioribus & antiquis Rotæ Decisionibus dissono, tam Sacræ Congregationis Declarationibus opposito, tam Datarie, Cancellarie, totiùsque Curie Romanæ rationibus contrario, tam unanimi, quorquot sunt, Autorum Sententiæ, Universitatum Florentissimarum Responsis, totique denique Praxi & Theoriæ adverso nugamento ausi sint imponere.

scripserit pro non existentibus in rerum natura.

Nu. 400. Item quod omnes omnino Auctores errarint

Nu. 401. Item quod Curia Romana injustè egerit,

Nu. 402. Item quod Praxis Belgii S. Congregatio, & Rota multas injustè spoliarint pinguis Abbatissatibus.

Nu. 403. Fabula de Monasterio suspecta est.

Nu. 404. Rota tam ineptis fabellis impostum.

